

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Academia Peccatorvm. Seu Conciones De Tota Parabola Prodigi Euangelici

Quæ Servitvs Peccatorvm Seu Conciones De Prodigi vilißimâ seruitute

Bosquier, Philippe

Moguntiae ; Coloniae, 1614

Concio Sexta.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55957)

si populares meos (vt ille olim Græcos) ex porcis homines redderem! Si nobilis illa Hæreticorum metamorphosis à me procedere non possit, ad minimum conseruem vos dilectos Catholicos, ne tales euadatis! Sim vobis, quod Mercurius fuit Vlyssi! offeram vobis Molij contra hoc incantamentum, florem candidum Catholice fidei. Et si errantes in fide reducere nō possum, saltem, in vita & moribus vt humani & rationales sitis, per florem huius discursus in porcos nondū transformatos conseruem. Amen. Amen.

CONCIO SEXTA.

Feria 3. post Lætare.

8. 16. *Ἐπιβούμῃ γαστρίῳ καὶ κοιλίῳ αὐτῆ ἀπὸ τῶν κερῶν ὧν ἔδιδον οἱ χοῖροι.*

8. 16. *Et cupiebat implere ventrem suum de siliquis quas porci manducabant.*

8. 16. *Et concupiscebat implere ventrem suum de siliquis illis quas edebant sues.*

ARGVMENTVM.

1. Perbreuis Prologus ad modum propositionis huius septimi Sermonis. 2. Examen versus & verborum. Cupiebat: implere: ventrem: siliquis: illis: Manducabāt: & de artificio Christi. 3. Etymō Græca dictionis κέρων, & dictionis Latine siliqua: Deque qualitatibus & earum speciebus diuersis. 4. Quas nā siliquis appetebat Prodigus cum quadam commiseratione & sarcasmo. 5. Conuenientes pœne suis malefactoribus, & contra dilapidatores paruus tractatus. 6. Optimus

primum cibi condimentum fames. 7. De ventriculorum & octo generibus siliquarum quibus plere ventrem volunt. 8. Voluptates carnales & licatiorès cibi optime dicti siliquae. 9. honores & siliquae sunt. 10. Quomodo peccator velit implere ventrem memoria siliquis, & quomodo Diabolus memoria siliquis suos resciat. 11. Venter vel intellectus Peccatorum siliquarum admodum appetens. 12. Quas viles siliquas quasiunt. 13. Poetas vana impudenter contemptus. 14. Apologia brevis ad castos philosophos. 15. haeretici nihil nisi siliquas habent.

Propositi-
tio ser-
monis.

I. **P**ostquam Christus Iesus dixerat de extrema regione ac necessitate prodigi que eiusdem seruitute ac vili condimento modo itineri se accingit, ac insuper monstrat illius extremam necessitatem quae ipsum dura ac vilis seruitute tandem opprimeret. addens *nemo illi dabit* quod ceteris omnibus magis cruciat. Miseria perfectione ueteri superaddita. Destitutus amicis, cuncta commiseratione priuatus, sine quibus viuitur agnus secundum prouerbum. Nihilominus tamen in hoc nostro sermone non dicemus de eius exiguo adiumento quod reperit. sed de appetitu tantum quem cum porcis ad siliquas communem habuit. *Damnatum ad bestias* nouo modo.

Notabimus hic primo energiam vniuersalem; rebus, & à Christo usurpatis circumstantias ad vitam prodigi deliniendam onerositatem. Secundo siliquarum diuersas species quidue significare possint, hoc nostro tractatu dicemus.

AUE MARIA.

2. Persius satyr. 3. vnde commodius quam à sacris eis versibus exordiar Auditores. *O miser, inquit, ultra miser, hucine rerum venimus?* Prodigus nos desiderabat (inquit expositio gallica) implere ve-

item siliquis, quas porci manducabant. Vulgaris Vatabli versio *cupiebat* legit: Syriaca vero *concupiscebat* ponit: nonnulli alij vti & Arrius Montanus *desiderabat* cōstruunt. Attamen nulla versio sufficēter, quod verbum græcum *ἐπιθυμῶ* intendit, exprimit. nam vnicum hoc verbum amplius quid quam simpliciter desiderare aut aliquid concupiscere insinuat: significat enim desiderare vehementer atra quadam bili & ingenti feruore ardere ob famem in aliquam rem; quia læpius pro amore impudico accipitur, qui plerumque nihil bene moderatum habet, & vti apud *Lys.* *Ἐπιθυμῶν τὸ μερῶν*: sic apud *Athen.* *Ἐπιθυμῶν κόρη* Cicero interpretatur *ἐπιθυμῶν τιμωρίας libidinem puniendi.* Græci etenim per simplex istud verbum *θυμῶ* significant cupiditatem, quæ plus quam desiderium notat. Stoici præcipue designant iram, bilem, animum altum atque melancholicum. *Animos latini vocant.* Præpositio *ἐπι* addita, videtur quandam superabundantiam notare. Loco igitur istarum versionum *cupiebat, concupiscebat, desiderabat,* quo melius sensus Christi Domini exprimitur, oportet transferre famem summam prodigi huius per hæc similiaque verba *astuabat, flagrabat, ardebat desiderio, impatienter, vehementer, summo cupiebat implere vētrem,* ardebat desiderio & (si posset ventrem implere siliquis quas porci manducabant) *saragebat.* *Spes qua differtur affligit animam.* Desiderium moriebatur (vt ita dicam) necessarijs aduentibus: vti equo accidit, dum obuium quidem cernit fluuium, sed impedimento interueniente bibere non potest. *Ventrem implere* legit latinus textus, græcus *ἰμῶ* ponit, per *Aorist.* *primum infinitiui implese ventrem.* Extinguebatur desiderium non tantum implendi, sed omnino implese ventrem, modo communiter loquendi demonstrans impatiens desiderium expectandi. Aduertite verbum implere non dicere comedere, saturari, resarcire, qui enim esuriunt hæc omnia etiam desiderant, sed ventrem impleri: nam qui valde esuriunt, nihil nisi vacuum implere quibuscunque absque vllō ciborū delectu modo saturari possunt studeant;

I.
Cupiebat:

Proie. 19.

II.
Implere.

dent; stomachus esuriens instar lupi famelici; & venter inanis nihil nisi implere ventrem appetit, *Stomachus latrabat inanis.*

Hierem. 51. *Reddidit me quasi vas inane.*

Macroped. in Asoto act. 1. scen. 3. Colax patiens loquitur: *Macripudine agrâ maceror miserimus Instar puerperæ gemellos quæ edidit Flaccesco ventre, quatrividuanam ob inedian.*

Genes. 25.

111.
Ventrem.

Esau esuriens tantum panem & lenticulam à fratre suo Jacob expetijt, sed quid? implere ventrem cupit, ventrem tantum, nulla nunc illi (vt prius) cura gustu palati, oris, ac nescio quarum deliciarum. Non, non sed ventris, ventris iam longiori tempore vacui ob continentiam suam voluntariam, abstinentiam incontinentiam longiorem, itinera præpropera quo ceteras suas herpyas elongaret, & commodum nanc sceleris magistrum: ventrem flaccidiorem ventre equina natura duorum pullorum laxato: *Vult implere ventrem,*

Jerem. 4.

Phil. 3.

Cotta in
solētiam
coquorū.

ventrem non mentem. Ventrem meum doleo, ventrem meum doleo. Illorum ex numero, quorum Deus ventrem ventrem, ventrem: non amplius quærit pastum oculorum de cibi ac potus colore, apparatus, bonitate, &c. Modo, quales nobis nostræ culinæ adumbratores, qui non nostro seruitio amplius, sed fruges consumere nati, nunc non salutem nostram, sed vrbam sectantur vti quoddam in ventre nostro depictum idolum, ventrem, ventrem: non enim iam amplius sollicitus, bonis odoramentis ac dulcium, optimeque conditorum ciborum exhalationibus nares impleri: sed aliud quam *plū volūta ventrem, aluum, ventriculum,* ad summum repleri. Sed notate quibus implere ventrem voluit: *siliquis, siliquis* αὐτὸ πῦρ κδσϛω habet textus Græcus, nō ergo *gracari aut pergracari* volebat. Ah miser prodigus! Considerate, quomodo Dominus noster Iesus Christus pulchra gradatione eius amplificet miseriam, ac de pingat tam perspicue, vt miserimum ostendat & quasi non tangat eūdem aut demonstrat. Ad siliquas anhelabat (ait iste) ad siliquas quas porci manducabāt! O te miserum! sed quales fuere siliquæ?

IV.

De fili.
q. 15.

3. Cen.

3. Centum viæ, centum opiniones de hac re exigua diuersæ: sed ex omnibus nos optimam eligamus Hocce igitur verbum κρᾶνον descendit à verbo κρᾶς) quod cornu significat quo & porci vescuntur, κρᾶνον dicitur, quasi corniculum, aut ob duritiem assimilatum cornu, vel ob similitudinem ad cornu (secundum quendam) habens faciem cornutam lunæ crescentis aut bicornis instar, vel putamina signat pisarum nostrarum inferiorum partium: masticatione etenim facta, dura, sicca, ac instar lucernæ cornu lucentia vel potius soluti aut tenuioris cornu instar, ex quo quodam artificio rosæ ac flosculi fiunt.

Quis etiam nouit an verbum κρᾶνον non possit derivari ab ἰ κρᾶς, as, tumque herbam quam Arcadii raphanum dicunt, significat, secundum Theophrastum agrestem, si tamen sit quod alii nominant Rapum terra cibus porcorum. quod si cibus hic porcorum κρᾶνον appelletur ob duritiem, corniculum; quis dicet per κρᾶνον non voluisse intelligere cortices nudos ceratorum, prunorum similiumque, qui tunc temporis porcis dari solent: sic & Dromedariis in itinere dantur, cortices dactylorum? Et si hoc, non tamen homini conueniens cibus iste, sed maiorem ob prodigi nostri miseriam dixit cortices solos, quia alias omnis fructus est cibus hominum.

Metam. lib. 8. ponitur hic bicolor sincere bacca Minerva

Condat aque in liquida cornua autumnalia face,
Intybaq; & radix &c. à Philemone in mensa Deorum ignotorum.

Quod si illud κρᾶνον à κρᾶς procedat, (id est rapa terræ) Prodigus his rapis desiderauit implere ventrem haud dictis melioribus. Isidorus quoque hanc nostram dictionem siliqua origine græcam existimat, dicens appellatam silicon quia dulcis eius fructus.

Isidorus 17. lib. Etymol. cap. 7. Silicon quam latini corrupte siliquam vocant, idèd à græcis tale nomen accepit, eo quod ligni eius fructus dulcis. Xylon quippe dicunt lignum, glicon dulce.

v.
Quas porci manducabant.

Examen verbi κρᾶνον & siliqua.

I.

1.

2.

3.

II.

Theoph. hist. Plin li. 9. cap. 5.

Lapidosa que cornua ait Virg.

Quid sit Siliqua.

I.

Pro arbore dicta siliqua in graecia.

Colum. lib. 3. rei rust. cap. 9.

II.

Pro fructu quodam.

Syl. Prior. in hunc locum.

Hugo Card. in hunc loc.

Lib. quidam obscurus.

cui tit. Vocabularium breuiloquū.

Eman. Sa in hunc locum.

Sit igitur $\kappa\sigma\acute{\alpha}\nu\eta\varsigma$ graecorum, & siliqua latinorum deriuata vndecunque voluerint, eandem tamen non semper habent significationem. Nam (omisso siliqua quam genus esse pisarum) multi contendunt $\kappa\sigma\acute{\alpha}\nu\eta\varsigma$ aut siliquam arborem esse fructiferam, quae siliqua graeca nominatur (quam Columella plantari desiderat ante aduentum brumae hyemalis. Siliquam graecam (dicit ipse) quam quidam $\kappa\sigma\acute{\alpha}\nu\eta\varsigma$ vocant, & Peripetum ante brumam per autumnum serit.)

Galenus lib. 7. simplicium. dicit esse arborem graece dictam $\kappa\sigma\acute{\alpha}\nu\eta\varsigma$ vel $\kappa\sigma\acute{\alpha}\tau\eta\varsigma$ siliquastrum ferēs siliquam vti glandes quercus.

Plin. lib. 13. c. 8. Longe aliam à siliqua graeca arborem putat cerauniam dictam.

Alii vti & S. Ambrosius siliquam latinorum speciem leguminum nota esse volunt qua porci in Africa nutriuntur. Nonnulli fabarum, pisarum, similitumque leguminum cortices esse. quidam modernus non indoctus, siliquam frumenti speciem specis inclusam existimat: qua Apulia abundat & praecipue Italia, mactis ac longis habens aristas, & dulces sapore, Genueses nominant Carube carobe vel corobole; alii fabas graecas. Iohannes Reidanus prof. med. apud Athemios in Geldria apud Leuinum Carth in hunc locum.

Opinantur alii siliquas de quibus Euangelista & graecorum $\kappa\sigma\acute{\alpha}\tau\eta\varsigma$, fructus esse arboris, quae graeci Galenum sequentes, medicinalem $\kappa\sigma\acute{\alpha}\nu\eta\varsigma$ & $\kappa\sigma\acute{\alpha}\nu\eta\varsigma$, qui fructus longitudine digiti humani, crassitie & latitudine palmae manus sunt, & vt ait Plinius li. 15. cap. 24. colore subrubeo, sapore dulcissimo, quatuordecim. Hispani nominant Algarrouam (Sa & Maldó) dictione Arabica vel Alfarobas. In oriente frequens haec arbor, ex hac enim in Italiam translata est, aliasque regiones, sed non adeo feliciter, copiam tamen earum Italia Hispania & Valentia iactant: abundantissima tamen est Africa, quare ibidem ob earundem copiam & vilitatem, non venales earum fructus reperies.

Petrus Matthiolus comment. in c. 130. lib. 1. Dioscori

eor. Siliqua qua graecis *Κιράρια* dicuntur in Italia, in offi-
 cinis vulgo carobe & carobole appellantur: Nascuntur &
 arbores qua siliqua ferunt in regno Neapolitano, praefer-
 tim in Apulia & in Campania &c. Incola has plantas Sa-
 lequa vulgo nominant, vocabulo nimirum à siliqua de-
 torto. Arbores in spectatam satis proceritatem at tollun-
 tur. Siliqua etiam teruntur & masticantur, ex toto dul-
 cia sunt, sed grana habent plane inutilia.

Plin. lib. 15. cap. 24. Et cortex ipse manditur.

Iohannes Ruellius lib. 1. cap. 131. In pluribus semina
 placent, in siliqua damnantur.

Orientalis & calidiores regiones his, porcos suos
 saginant, uti nostrates inferioris germaniae fursure, pu-
 tridis pomis, glandibus.

Plautus in captiuis. Tum pistores scrophipasci, qui a-
 lunt fursure sues,

Quarum odore praeterire nemo pistrinum potest.

Hominum (praecipue pauperum & puerorum) cibum
 est, quia delectabilis & dulcis (germani nominant Sāt
 Johans brodt) crediderim nihilominus & ego cibum
 esse pauperum: quia Poetae dum de siliquis mentio-
 nem faciunt, ordinatim de pauperioribus ac parce vi-
 uentibus hominibus loquuntur, ut Persius de philo-
 sophiae stoicae studiosis, Horatius de frugalitate poe-
 ta, Iuuenalis de sobrietate eiusdem.

Persius satyr. 3. Quaeq; docet sapiens braccatis illita
 Medis

Porticus in somnis, quibus indetonsa inuentus,

Inuigilat siliquis & graudi pasta polenta.

Horat. lib. 2. Epist. 1. ad Aug. Variis auarus

Non temere est animus &c.

Non fraudem socio, puero non cogitat ullam

Pupillo: viuit siliquis & pane secundo.

Iuuenal. satyra 11. Experire hodie, nunquid pulcher-
 rima dictu

Persice non praestem vita, nec moribus & re,

Sed laudem siliquis occultus ganeo, pultes

* Coram alijs dictam puero, sed in ore placent as.

Columella siliquam graecam, Varro Siculam fuisse
 volunt.

Siliqua vi-
 ctus sobrio-
 rum magis &
 pauperum.

* id est, an
 aliud simu-

seme p̄cipere
re seruulo,
vt paret mi-
hi, an aliud
reuera co-
medam in
abdito in-
stat hypo-
crita.

III.

17.
Matthiol.
in cap. 30.

Diosc. lib. 1.
Pro omni
siliqua.

v.
Alber. Mag.
in hunc lo-
cum. Et
Sylv. Prier.
Et Syl. al-
leg. Et Le-
xicon Sca-
pula.

vi.
* Hier. Na-
tal Soc. Ies.
in hūc locū.
Et Syl. Pier.
hic.

Quānā hu-
ius fructus
qualitates.

volunt. Alij siliquas Ægyptiacas vel cassias fistulatas
vel secundum Matthiolum ficus Ægyptiacas puras
quidam verbo κρᾶτιον & siliqua omnia genera legu-
minum fructus quoque & cortices pisarum, fabarum
castaneorum, nucum &c. iatelligi volunt. Græci
πρωκάρπιον vel λόβος vocitant: vti Columella, & in-
dum Plinius.

Columella lib. 2. cap. 10. de lente. *Nam etiam cum
est in siliqua estur.*

Plinius de fabis loquens lib. 18. cap. 12. *Siliqua
barum, caulesque gratissimi sunt pabulo pecori, sed et
mel finiam, cibus ille suillus est, communis in Syria, ex quo
porci suginantur.*

Nam non legumina modo (inquit Ruellius) sed etiam
complures & herba & frutices siliquantur.

Virgilius 1. georg. loquens de medicandis seminibus
leguminum.

*Grandior ut fatuus siliquis fallacibus esset.
Jdem lib. 1. georg. Ibi flava seros murato sidere farrā,
Vnde prius latum siliqua quassante legumen,
Aut tenues foetus vicia; tristisq; lupini
Sustuleris fragiles calamos, syluamq; sonantem.*

Pro corticibus igitur fabarum, pisarum possunt
accipere, aut pro palea frumentorum, aut simul colle-
ctorum frumentorum furfuribus, qui a quodam t̄
iam purgamenta leguminum dicuntur: nam omnes
istæ res duræ sunt instar tenuiorum cornuum.

Cæterum fructus siliquarum durus, vti nuces quæ
græci adpellant modo xylocerata, mali succi fructus,
odore habens ligni necnon duræ digestionis, qui
non tam corpus reficit, quam implet vt aiunt medici.

P. Platina Cremonensis li. 3. de re ienda va' e'rudine
*Siliqua quia durum habent corticem, non immerito nu-
bis annumerantur.*

Ioannes Ruellius lib. 2. c. 131. *Recentiores græci vocant
siliquam ξωλον ἔρατα.*

Jdem ibidem. *In siliquis semen quod neque caro, neque
lignum, neque cartilago dici potest.*

Jbidem. *In siliquis quod manditur, lignum est.*

Galenus lib. 2. de alimentorum facultatibus de sili-
quis loquens. *Est pravi succi edulium ac lignosum.*

D. Ambros. hic. *Siliqua genus est leguminis, intus in-
anis, foris mollis, quo corpus non reficitur sed impletur.*

Præterea comestæ siliquæ diu stomacho inhærent;
si recentes sint, fluxum ventris generant, & malos hu-
mores secundum Galenum producant. vti nam fru-
ctus illi vnde nobis venere in Oriente mansissent.

Galenus lib. 2. de alimentorum facultatibus. *Cera-
tia quorum tertia syllaba per, t. litteram & scribitur &
pronuntiat, nihil cum cerasis per s. scriptis habent simi-
litudinis. Est autem pravi succi edulium, ac lignosum, vn-
de necessario sequitur ut concoctum sit difficile, nihil enim
quod lignosum est facile concoquitur. Præterea incommo-
dum istud ipsis inest non paruum, quod non celeriter deij-
ciantur. Proinde satius esset ea ad nos non importari à re-
gionibus Orientalibus in quibus nascuntur.*

P. Platina lib. 3. de reuenda valer. *Siliqua si recentes
fuerint stomachum ledunt, aluum solvunt.*

Hoc tamen secundum quosdam nihilominus bonum
in se continent, ut post refectionem sumptæ, ne ad ca-
put vapores ascendant detineat, sed & stomachum
corroborant, fluxum quoque ventris si in principio
comedantur, impediunt.

Idem Platina ibidem. *Affirmat Valerius Flaccus Vi-
terbiensis medicus nostra ætate egregius, siliquas in tertia
mensa sumptas, vitare, quo minus vapores antecepti cibi
caput petant.*

Ioannes Ruellius lib. 1. cap. 131. *Posteritas commen-
dat ad stomachum fulciendum, utiq; post canam; & ad
ventris profluvia, si quis præsumpserit.*

Galenus lib. 7. de simp. medic. facultate. *Ceratonis
exiccantis est & astringentis facultatis, sicut & fructus
eius que ceratia vocatur.*

Quæ si recentes sint & nouæ, generant fluxum ven-
tris secundum Dioscoridem.

Dioscorides lib. 1. cap. 130. *Siliquæ recentes sto-
macho aduersantur, aluum solvunt.*

4. Ad quas putatis tantopere siliquas anhelarit no- Quasnam

prodigus
petierit si-
liquas.

ster Prodigus? Et cupiebat implere ventrem suum de
quis illis, illis quas porci manducabant. Ah extrema mi-
seriam illis inhiabat quas porci manducabant, non illas
quas Græcam siliquam Columella & Varro siliqua
dixere, non (vt opinatur Maldonatus, & Emanuel de
has à Columella siliquam Græcam vt *Κάρου* dicitur
quærebat, inter fructiferas enim arbores prædictas
liquas prænominatus auctor statuit: non, non, illas
enim victui humano præsertim tempore necessarias
sufficientes. Carube, carobe, carobole Genuesium
fabæ Græcorum: Algarrona vel Alfarobas Hispani
non necessitatis, sed honestissimorum viro-
rum ac Philosophorum tempore, etiam secundò optimus est cibus
dulcissimus palato, siliquæ, & sanè ad has anhelas
ster Prodigus nõ muer fuisset habitus. Etenim siliqua
Christus Dominus voluit miseriam prodigi nostri
phatam ac depictam. Si siliquis vescerentur commu-
niter homines extra tempus necessitatis, illa ingruere
cibus hic haberetur delicatissimus; tantum enim ab-
est vt tempore necessitatis magnæ, hominum ordina-
rius cibus porcis detur, vt potius porcorum cibus illa du-
rante hominum fiant: siliqua igitur non Algarrona
nisi forte sic torqueatur hic sensus, *quas porci mandu-
care solebāt*, addito, *extra tempus necessitatis*, ita vt ve-
bum manducabant, nõ tam actum tempusque come-
stionis designet, quam consuetudinem. Hæc siliqua
sumendi non Ægyptiacæ, quæ ob dulcorem sicus Æ-
gyptiacæ nominari possunt: neque fistulares calliæ,
qui gustui maxime conuenire probantur, itaque cibus
hic non proprie porcorum esset: nec rapæ syluestres,
tolerabilis siquidem fuisset iste cibus? Quanam igitur
siliqua se refici exoptat? illa inquam, qua tempore va-
lidæ famis ipsi porci actualiter reficiuntur, vti esse cre-
duntur putamina fabarum, pisarum, cortices castania-
rum, nucum: Fabarum inquam vel nostratium vel Ro-
manorum: putamina dico pisarum tam domesticarum
quam syluestrium: cortices autem spicarum frumenti si-
miliumque, fructum succumque interiorem aut ven-
dente Magistro aut absumente eodem, feruis vero et
porco

porcorum custode paleas corticesque tandem porri-
gente. Ast reiiciendam prædictam expositionem esse
existimo, tum quia miseriam prodigi diminuit, tum quia
intentionem Domini nostri peruertit ac tollit; quare
conformiorem & pluribus probatam opinionem am-
plectimur. Pro re etenim vana ac vacua, communiter
accipiuntur siliquæ, & certe Glosa dicit esse genus legu-
minis, sonoris follibus & vacuis, quod ventrem magis one-
rat quam reficit. Insuper S. Augustinus res abiectas &
immundas, quibus porci lætantur siliquas esse docet.

D Aug. tom. 10. hom. 27. ad fratres in eremo, tit. de
filio Prodigio. *Siliqua sunt non solum glandes, sed etiam
omne turpe & immundum quod porcus comedere delecta-
tur.* vel putamina & cortices fabarû, pisarum illis ab-
latis, vel paleas ipsas frumento ventilato, aut furfures
ablata farina; nam siliquarû vilissimum genus Chri-
stum significare voluisse pro comperto habendû, quia
Prodigium nostrum vti exemplar miseriarum omnium
ob oculos constituit, quod haud recte fecisset, si sili-
quis his, ordinarium expressisset cibum, quo tempore
famis refici expetijt prodigus. Deinde cum textus non
simpliciter habeat *desiderabat manducare siliquas*, sed
addat articulum *ἤν κρᾶνῶν*, & versio Syriaca pronomen
demonstratiuum, illis: *Concupiscebat implere ven-
trem suum siliquis illis*, addita circumstantia *quas edebant
sues*, vel isto tempore tantum, vel tempore extreme fa-
mis ordinariè, *Facta est fames valida in regione illa.* mi-
hi persuasum habeo, loqui hic de siliquis vilissimis, vel
ipsis porcis ne dicam hominibus conuenientib. satis.

R. P. Maldonatus in hunc locum: *Satis apparet vo-
luisse Christum eius adolescentie miseriam quam maxime
exaggerare.* Summa igitur sit, Dominum nostrum Je-
sum Christû siliquis his, quibus implere expetijt ven-
trem notter prodigus, fuisse viles, insalubres, malæ sa-
poris, imo ipsis bestijs disconuenientes: Nam omnes
medici (singulariter tamen Galenus) pauca bona sili-
quarum constituent. *Desiderabat implere ventrem sili-
quis solis:* Dixerim ferme medicum factum nostrum
hunc prodigum, victus siquidem simplex & vniformis

Quare Au-
thor sit hu-
ius opinio-
nis.

1.

2.

3.

4.

5.

Quare Au-
thor nõ ad-
mittat ù li-
quas ordi-
narias.

Verus huius
loci sensus.

Victus sim-
plex & vni-
formis salu-

bris corpo-
ribus.

1.

2.

3.

4.

5.

*Vide Macro.
lib. 7. Satur.
cap. 4.*

*Arist. lib. 3.
Eth. cap. 10.
Aul. Gell.
lib. 19. noct.*

Albert.

sine ferculorum varietate præparatus, corpus magis reddit dispositum, sicut in bestiis videre est, ex quibus ea ægrotant sæpius, quæ pingues quadam arte redduntur aut saginantur; vniformis enim cibus digestio longe facilior, nã humor naturalis corporis cibus contrarijs oppletur, & intestinum bellum exurgit, vti in gro vno inimici diuersissimarum nationum, sanguinitiam his diuersitatib. coadunatus purus esse nullo modo potest: fumo siquidem (instar ligni viridis summi, ac vix flammam conceptam ascendenti) oppletus machus, Pater noster familias vix quid membris impartit. Præterea hæc tanta ciborum diuersimode præparatorum diuersitas, indigestionem (vbi multa ligna ignis interitum) causant, quia & magis ac citius satietatis Medici præscribunt simplicia quam mixta, volunt semper vnum vini genus bibere ne cito inebrientur. Videmus hinc, famem nostrum prodigum fecisse medicum, dum vnus cibi genus sibi tantum exoptat, aut miser medicus, quia omnis eius petitio nõ alia quàm de his siliquis. *Recipe de siliquis.* Quanta mutatio vitæ iam ante delictat? Prouerbiũ, sane hocce sibi merentur: *Medicũ qui viuit miserẽ viuit.* huic iam pridem omnia diluta ac mire condita, priusquam sumpserit esse debebant. Nouus paulo ante Philoxenus, qui collam gruis vulturisve sibi optabat, quo diutius ciborum sapores sentiret, & non tantum ventrem pastu, sed & odore nares, & colore oculos saturos redderet. Nũc cibum exoptulat porcorum, quanta mutatio? ecce quod non aliud quam de qualitate varietateque ciborum sollicitus ante modo solam cõsiderat quantitatem, & acriter appetit quod prius horruerat.

Job. 6. Quæ prius nolebat tangere anima mea, nũc in angustia cibi mei sunt, & hanc Jobi sibi appropriatã sententiam, recitare poruit prodigus noster.

Horat. lib. 1. epist. epist. 1. ad Mæcenatem. Quod prius spernit, repetit quod nuper omisit.

Idem lib. 1. epist. epist. ad Fuscum Aristium. Pane egro iam mollius meliore placentis.

Thren. 4. Qui vescebantur voluptuose, interierunt

vij; qui nutriebantur in croceis, amplexati sunt stercora.

Ah! miser Porcarius, qui nec pro se, nec suo cane, vel frustum inuenit panis; ita indigens, parum ut illi intersit, quo cibo nunc ventrem impleat, ab equis certè (ut aiunt) ad asinos.

Diog. Laërt. lib. 6. vit. philos. Quid de te ô Prodigè, derisor omnium Diogenes, si forte fortuna, te obuium habuisset cum ad viliissimum hūc cibum anhelares dixisset? crediderim ego idem tibi quod quondam cum prædiuitem quendam sed prodigum, sed miserum, tecum eadem nauigantem naui, cum loco cænx amaras sumeret oliuas: *si sic prandisses (ait) non ita canares.* Demonstrans verum hocce dictum *sero sapiunt phryges;* Et illud: *sera in fundo parsimonia.* Credo, credo inquam tibi dixisset: *si sic vixisses, non iam ita viueres.* vel: *si sic semper esses, non iam siliquas esse cuperes.* vel: *forsan citius vomitū, quam appetitus tui implationem se expectare contenderet.* Etenim verum dicit: quotiescunq; enim os aperis, & spiras, census, ædes, castella integra voluptate abligurata consumptaque, omne etiam deuoratum aurum, ex toto dilapidatam substantiam, euomere deberes. *Deuorauit substantiam suam cum meretricibus,* inquebat parenti suo tuus germanus. *Diuinabam fore ut præ immodica crapula domum euomeres,* dicebat Diogenes cuidam tibi per omnia simili: hisque absorptis adhuc ventrem siliquis implere desideras, tot annulasti hereditates & tātus adhuc tuo inest stomacho lupus? Regio profecto integra, habebat quod sibi timeret, ne a te glutiretur: postquam integrum paternorum bonorum absorbuisses castellum, & tantā ventris tui animaduerteret famē: Miror ego, si non offenderit prodigum nostrum ingens ille comedendi appetitus, quo cruciebatur. Equidem tam offendimus sæpè comedendo pomum, quam perdices, uti de Adamo nouimus; & æq; fontis Berthlehemitici aquas cū Dauid inordinate appetere, quam vino maderè possum⁹. Abusus enim siue internus siue externus fuerit vitium est, non autem creatura: implendi ergo ventrem siliquis appetitus iste vitiatus plane habetur. S. Bernar-

Laërt. lib. 6. vit. E-rasin. lib. 3. apop. 88. in Diogenes.

Appetitus prodigiosus vitiatus.

L.

82

- dus suis desiderat, ne vel aquam largiter bibant. Erat
 ster. *S. Patriarcha Franciscus*, non audebat dum man-
 me frigeret, sufficienter frigida sola uti: *difficillimum*
 quicquid esse satisfacere necessitatibus corporis solum, &
 sensualitatibus.
5. Notate rationabiliter eum humiliatum ad
 usque siliquas. Medici nonnulli existimant, com-
 post bellaria siliquis, impedire ne ad caput noxii
 dant humores. Prodigus ergo ad guttur usque ple-
 siliquas edere necessitabatur, ne dolores vaporositas
 put eius occuparent.
- Congruè satis additur, *illas quas porci manducabant*,
 ficcas videlicet & omni humore destitutas, & in tēp-
 famis uti glandes seruatas. Recentes fluxū ventris co-
 sare, simul restringere, & superuacuos humores aufer-
 puratur. Prodigus noster, qui diu satis fluxum ven-
 sed impudicum fouerat, restringentem & siccantem
 quoq; ut sumeret conueniens erat. Illi etenim qui tra-
 nitaribus animū onerarat, corpus vanis & vacuis im-
 pleri siliquis non erat nouum, quo fumosæ voluptates
 doloroso quodam fumo finem acciperēt. Misero huius
 omnes iustitiæ pænæ, ob malefacta inuadunt.
- Ezech. 7.* Iudicabo te iuxta vias tuas, & ponam contra te omnes
 abominationes tuas. Animam suam non saturabunt
 ventres eorum non implebuntur.
- Ibid.* Secundum viam eorum faciam eis.
Job 20. Iuxta multitudinem adinventionum suarum
 sic & sustinebat.
- Inuectiua aduersus gulā prodigi.* *Jere. 50.* Reddite ei secundum opus suum, iuxta omnia
 qua fecit facite illi.
 Bone Deus! quam bene aurum tuum mutatum est
 optimum! gulosior ante Elephante eras; hic enim ve-
 na contentus sylua, non maria lustrat nec syluas mu-
 tar. Tauro insaturabilior, qui exiguis etiam pascitur
 pratis.
- Senec. li. 8. epist. ep. 4.* Taurus enim paucissimorum iugerum pascuis implet
 una sylua Elephantis pluribus sufficit; homo lutre in
 pascitur terra & mari. Maximis eras voracior balethia
 quæ solum in mari prædas agunt; ipsum infernum, be-
 raturum

ratumq; macelli (vt quidam ait) deglutiffes. Prædam
 agebas in ære, mari, terra : crediderim ego, si præter
 Salamandram elementum ignis aliquod animal nu-
 truiiffet, tu & hoc ipfum tibi coxiffes: in præfentiarum
 autem tantà laboras inopia, vt viliorib. terræ filiquis,
 glandibus quoque ac fabarum pifarumq; corticibus
 &c. reficere quæras. Antea, tempore necdum debi-
 to, fole vix orto, lautiffima tibi præparabatur menfa,
 luculentiffimum volebas focum: *Mane mane ad ebrie-
 tatem fectandam, & potandum vsq; ad vefperam.* *Isaia 5.*
 Vigilia, etunia, nomina tibi plane barbara & incognita e-
 rant. Delicior Heliogabalo aut Philoxono, quin *Laute,*
 quaginta pro perdice dabas drachmas (vti Aristippus)
 non tibi cibus ordinarius, communis, fed accidentari
 debebat; vna fubftantia ad plures tranfire formas, & *Studiofe,*
 arte murabatur, natura vt fatur, iterum efutires noua
 femper (mulieris puerperæ inftar) appetebas, priora
 fastidiens: manducare & oculi optabant, neceffarius
 tibi pictor, qui ad perfectum omnia delinearet menfæ
 fercula. coquû pædago præferebas, & naribus para-
 batur cibus, dum edulia varijs odoribus ringerentur vt
 fecta amatoria fofculis: bellaria nil nifi mufcum spi-
 rare iubebas, faccaro miferi tua vina volebas. Præter-
 quam ex vafis, aureis argenteisve, aut comedere aut bi-
 bere tibi videbatur ingrati, longiffimum inftar gruis
 optabas guttur, quo diutius ciborum fentires dulcedi-
 nem: menfa à prædio vsque ad medium noctis, vti Ne-
 tonis prolongabatur; imo fol oriens fequentis diei
 menfæ adfixum te adhuc hefternæ videbat, diem no-
 cte mutabas, ordinem peruertebas naturæ, gratiffimû
 tibi vulgare dictum: *Fiat miffa breuis, prandia longa fa-
 ti.* Nunc vero longe aliam tibi Deus fortunâ immit-
 tit: Pro fuperfluis penuriam, pro modo indebito pro-
 nocandi appetitum commedendi famem duram, pro
 delicijs fordes: à *luxu ad fordes.* Pro pafu oculorum,
 narium, ventrem lupinum; pro aureis argenteisve po-
 culis ac vafis, haram ac præfepe porcorum: pro guttu-
 re longiffimo & ventre capaciffimo, què ideo vt plura
 perderes, ac cupitis morem gereres optaras, anguftum
 ventrem

ventrem ac siccum guttur, substituit. tot recipit com-
menta, quot ante affectabas delicias.

Apoc. 18. *Quantum in delicijs fuit, tantum dare tibi me-
mentum, tantum quantum.*

Hierem. 2. *Scito & vide quia malum & amarum
te dereliquisse dominum Deum tuum, & non esse timor
eius apud te, dicit dominus Deus exercituum. A saculo
fregisti iugum meum: rupisti vincula mea, & dixisti non
seruiam.*

Thren. 4. *Filij Sion inelyti amicti auro primo, quon-
do reputata sunt in vasa testea.*

1. Reg. 2. *Repleti prius pro panibus (imo pro filijs
ijsque porcorum.)*

Deut. 28. *Seruius inimico tuo, quem immitet tibi Do-
minus, in fame, & siti, & nuditate.*

Luc. 16. *Fili recepisti bona in vita tua. Ita, ita polle-
sum lacrymæ, serenitati tempestas, excessibus pauper-
tas, effusionibus & dilapidationibus confusiones &
fames, Dei altissima providentia sic res nostras modo-
rantis, succedant; qui & gulosis diuitibus panem arctum
& aquam breuem tribuit, & è contrario pauperi Laza-
ro omnem in fine illo abundantiam. Qui enim iuueni-
rem prodigunt, esurituri sunt senes. Festo die se quid prodi-
geris, profecto egere liceat nisi peperceris. Prudenter sane
antiquus quidam Comicus dixit, optimi redditus &
optimum tributum est sobrietas, & secundum Prouer-
bium magnum vectigal parsimonia: illi nunquam esu-
riunt, qui in abundantia frugaliter viuunt, a sserit qui-
dam Doctor militaris.*

Veget. lib. 4. de re milit. cap. 7. *Nunquam periclitati
sunt fame, qui frugalitatem inter copiam seruare caperunt.*

Iuuenal. sat. II. — * Bucca

*Noscenda est mensura tua, spectandaq; rebus
In summis, minimis, etiam cum piscis emetur,
Nec multum capias cum sit tibi gobio tantum
In oculis: quis enim te deficiente crumena,
Et crescente gula manet exitus, are paterno
Ac rebus mersis in ventrem faneris, atq;
Argenti grauis, & pecorum, agrorumq; capacem*

Taliter

Isa. 30.

Luc. 16.

Plaut. in
aulu. sub
persona
senis Eua-
clionis.

* Malim
legere
Bursa.

*Talibus à dominis post cuncta nouissimus exit
Annulus, & digito mendicat Pollio nudo.*

Nihilominus in dies videmus plurimos dilapidatores, vix dum nidum liquerint vt substantiam consumant tabernas quærere: *Et celebrant multo seq̄ diemq̄, mero* quibus Propheta Jsaïas cuncta mala annuntiat.

*Ouid. 13.
Fast.*

Isaïa 5. *Va qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam, & potandum vsq̄ ad vesperam vt vino estuetis.* Nō ante enim mensas relinquunt priusquam repleti ac vino madidi, nescientes stomacho mensuram imponere, in terram grauedine pressi labantur, *canes impudentis* *fiminescentes saturitatem.* Hinc fit dum vnus alterum

Isa. 56.

imtat, vt leges & mores optimorum conuiuiorum infringantur, in quibus vt i & assueri pro libitu vnusquisque bibit. *Nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum, sed sicut rex statuerat, preponens mensis singulos de principibus suis, vt sumeret vnusquisq̄, quod vellet.* omnia memoria reperit debita contra vulgare Prouerbium, *odi memorem compotorem,* nimis inordinate & absque vlla arte super sanitates amicorum in circulum bibere cōstituant: Melius certe hi facerent, si in hac parte imitarentur Ægyptios, qui mortis effigiem poculis apponebant; vel profecto optime facerent, si horum loco verborū Christi Domini nostri salubriter recordarentur *Bibite ex eo omnes,* participes vere eiusdem calicis & sanguinis fierent: at illi vinculis illis fortissime adstricti, bibendo seipsos occidunt. *Ouid. lib. 3. Fast.*

*Lex optime instituti conuiuij.
Esther 1.*

*Cōtra sanitates illos & circulos mēsales.
Launay in suo perbreui theatro.*

— annosq̄ precantur,

Quot sumunt cyathos, ad numerumq̄ bibunt.

Vnusquisq̄ bibebat secundum suam ætatem, & vt inquit *Ouid. 3. Fasto.*

Inuenies illic qui Nestoris ebibat annos,

Qua sit per calices facta syllaba suos.

Prodigus cæteris dilapidatoribus bonorum suorum magis excusari potest.

Sed eundem his nebulonibus videbimus finem, quem in prodigo nostro cōspeximus, sæpius minus sunt quā prodigus excusabiles, quia hic innuptus & adhuc adulescens solus hanc patiebatur miseriam, illi autem infidelibus ipsis peiores, vxores & liberos simul ad excusam redigunt paupertatem, nulla ipsis domesticorum

corum cura; Vrsis, leonibus nequiores, qui non in unculos suos prædantur, sed pro eisdem maxime liciti magno cum labore eosdem nutriunt ac fouent. Nec miretur aliquis vnde pauperies sterilitasque publica orientur, cum tales viderit in Republica bulones, propter quos Deus sæpius irascitur & quodque famem vel alia flagella communitati imminit secundum isaïæ prophetiam.

Isaïa 5. Propterea captiuus ductus est populus meus, quia non habuit scientiam (scilicet ob ebrietatem) et nobiles eius interierunt fame, & multitudo eius siti caruit. Velim ô Iudices summam rationem tam politice vestræ quam Dei honoris habeatis, & istos helluones & bonorum suorum dilapidatores puniatis. Ita Athenienses suam Guisippum, aut sua mancipia punierunt, infantes etenim eorum, nec sequi eos, nec cum eis conuersari debebant. Ita septies multatum Demadem Oratorem suum, in exilium miserunt. Quare (inquit Volaterranus) ob tam enormia scelera, catastis & pænalis isti nebulones affiguntur, (vti Imperator Adrianus in Amphitheatro sibi subiectis isthoc vitio obnoxij fecit) sinetisne vos, talibus nebulonibus vestram urbem impleri semper? sed pergamus vltterius.

Volat lib.
15.

Ælium
Spart in
Adriano
Casare.

Optimū
condimē-
tū fames.

6. Aduertite nunc (precor) vt Prodigus exemplo doceat sumptu apparatusque suo verissimum illud esse prouerbiū: *Optimum cibi condimentum fames: non est fastidiosa fames.* verificat scripturas non sine suis suorumque ramentum iactura.

Job. 6. *Anima esurienti etiam amara, dulcia esse videntur.*

Prou. 27. *Anima esuriens amarum pro dulci sumit.*

Horat. 2. Satyr. 2. *Ieiunus stomachus raro vulgaris gemmit.*

Iuuenal. satyr. *Discite quam paruo liceat producere vitam*

Et quantum natura petat.

Prouerb Lepori esurienti & placentia pro fictis.

Achæi apud Athanæum lib. 6. *Famelico viro placens auro pretiosior est ac ebore.*

Prou.

Prou. Gazus non petit esuriens.

Ventri autem pleno etiam fauuum mellis ita amarum, vt & pedibus conculcaret: *Mel si nimium etiam amarum.*

Prou. 22. Anima saturata calcabit fauuum. Ita cibus, potus, quantumuis vilis ac naturæ parum conueniēs, Nectar & Ambrosium personæ necessitatem patienti videbitur: siquidem mare ipso dulcissimi potus instar, & maximè vulgaria rara ac cara eidem.

Cic. lib. 5. Tusculan. Nunquam legistis Darium in fugam cōuersum, cum aquam turbidam & cadaueribus inquinatam bibisset negasse, vnquam se bibisse iucundius? *nuquam enim sitiens biberat, tum autem sicciori gurgure bibit. Vt optimum cibi condimentum fames: ita & potus, sitis ipsa.*

Cicer. ibid. Nec esuriens Ptolomæus ederat, (inquit Cicero) huic enim lustranti Ægyptum comitibus non consecutus, cum à Cibario in cata datus esset panis, nihil illi vnquā illo pane visum iucundius. Dicitur quoque Dionysium Tyrannum cum cænasset quandoque, negasse se iure illo nigro (quod cænæ caput fuerat) delectatū, cui is qui coxerat minime mirum inquebat, etenim condimenta defuerunt; quæ tandem (inquit Dionysius) condimenta? la bor in venata, sudor, cursus ab Eurota, fames, sitis: his enim rebus Lacedæmoniorum epulæ condiuntur.

Plutar. tom. 1. moral. de sanitate tuenda. Etenim nunquam legistis, vt Alexander Adæ Reginae Iayr instructissimos coquos sibi missos, remiserit: inquit, quia melioribus vtor, illis non indigeo: nam cum lapidum ac bene prandium sumere voluit, nullo alio nisi cursu etiam nocturno sese reficiebat: cænare autem si vellet optimè, sobriè iam ante sumebat prandiū. Condimentum tale omnium sapientum & Philosophorū semper fuit. & (vt dicitur) Sancti Bernardi sinapi, parum comedere, quo ob præcedentem sobrietatem, mēsx semper adferret pergratum appetitum.

Ferunt Socratem cum vsque ad vesperum contentius ambularet, quæsitumque esset ab eo quare id faceret.

ceret, respondisse se quo melius cenaret obsonare
bulando famem: vix vnquam potu etiam recentior
vltus, quia absque siti nullatenus bibit.

Xenophon lib. 1. de dictis & factis Socratis. Tā
eis utebatur Socrates, ut nescio quis tam modicum labo
ret, qui non posset lucrari qua Socrati satis essent: cibum
tam parce utebatur, ut iucunde comederet, atq; ad illu
stra ibat paratus, ut pro epulis esset sibi cupiditas comede
di. Potus vero omnis erat ei gratus, propterea quod
quam bibebat nisi sitiret.

Epicet. parte 3. Enchiridij cap. 37. Hic ipse appo
tus sit tibi pro obsonio & voluptuarijs gula irritam
Vti enim in casu necessitatis læsa ciuitate graui
tormentis, omni materia, lapidibus, sæno, sordibus
quicquid primum occurrerit curatur: sed necessi
sublata (vti consuetudinis est) hæc reijciuntur, & la
polioresque lapides substituuntur.

Dicitur altam,

Cottilibus muris cinxisse Semiramis urbem.

Quid. lib.

4. met. 8.

Genes. 11.

Habuerunt q; lateres pro saxis, & bitumen pro cemen
to, vt habetur in Genesi de structoribus Babel. Quem
admodum frigidus omni panno se regit, congelatu
omni foco, siue ligno, siue cespitibus tum siccis tum
humidis structo, calefacit: cum in æstate ne ex cinna
momo compositum quidem ferre posset: vti obtur
tempestate, plano in campo positus, perinde se spinati
ac quercus vmbra reficit: quæ admodum latrone ob
uio, contra eiusdem insidias modò se defendere possit,
æque, ritione ac deaurato gladio vtitur: Et vti nostru
corpus intus, naturali calore, foris labore ac exercitio
manuum, sic fame in necessitate pressi, tam cibis vilio
ribus, si necessitas ingruerit implemur, quam extra

Sens. ep. 5.

lib. 21.

Cic. lib. 2.

de fini.

Cic. 5.

Tuso.

hanc exquisitissimis: dicit enim Seneca: Natura ven
trem non delectari vult, sed impleri. O si nos, donec na
tura exigeret potum cibumque differremus, non opu
foret lautis & exquisitioribus cibis, nec necessarius vi
ni frequentior potus: non sinapi vt caro, panisque co
diceretur requireremus: sed quia hesternò vino vix dige
sto, iterum (vti Asotij solent) bibimus, & prandio

pleti importune cœnam addimus, bis in die saturi, nul-
lum nobismet, saccarum, sinapi, sufficienter dulcora-
ta inueniuntur: nulla vina quātumuis defecata ac pu-
ra (stimuli certe excitantes) palato nostro placent, om-
nia ingrata, insuauiā, ipsum mel amaritudinem repu-
tamus.

*Mel si nimium etiam amarum: anima saturata calca-
bit fauum. Omnem escam abominata est anima mea, &
appropinquauerunt vsque ad portas mortis.*

Prou. 22.

Psal. 106.

Quemadmodum filij Israel, cibum Angelorum i-
psummet manna fastidimus. Panem Angelorum man-
ducauit homo. Nos nectar & Ambrosium respicimus:
nos manna, semper manna, in clamamus: nobis capo-
nes placent, perdices arident, *Nauseat anima nostra
super cibo isto leuissimo.* Corpus tuum labore exerceas,
& vide an non tibi communis dulcescat panis; siti fa-
tigeris, & dicito si contemseris vina non admodum
defecata, quamuis ac hypocrisata. Abeat igitur præ-
gustator ille foras, sint omni venatione libera sylua,
sit aer ab auibus rarus, congelerur ne piscem obtineas
mare: tum panis ac sal esurienti stomacho plus satisfac-
ficient; quia non in ipso condimento est gustus, sed in
te ipso.

Num. 21.

Cicero 5. Tuscul. *Iucunditas victus est in desiderio,
non in satietate.*

Horat. lib. 2. serm. Satyr. 2. *Cum labor extuderis
fastidia, siccus, inanis*

*Sperne cibum vilem, nisi hymettia mella falerno
Ne biberis diluta. foris est promus, & atrum
Defendens pisces hyemat mare. cum sale panis,
Latrantem stomachum bene leniet. Vnde putas?*

aut aut

*Qui partum? non in caro nidore voluptas
Summa. sed in te ipso est, tu plumentaria quare
Sudando. Pinguem vitis, albumq; nec ostrea
Nec Scarus. aut poterit peregrina iuuare lagois.*

*Haud opus sane bonum tam care appetitum eme-
re: oportet etenim sociatus quasi alter ego accedat, &
res cursu vel labore prouocatus, vltro neus adesse gau-
deat.*

TTT

deato

Macr. lib. 1.
Sat. cap. 11.

deat. Milites siquidem emptitij, non uti vltro nei cū-
genter seruiunt, (vltro nei aut voluntarij dicti quia an-
iponte hoc eligunt, aut inuitati libenter volunt.)

Noster, auditores, miser Prodigus, noster, inquam,
Prodigus sapius hunc appetitum carè satis emerat:
forsan nunquam vel admodum raro eidem secundo
velle inseruij: tandem sanum sentij: appetitum ab
omnipotente Deo immisissum, aut sub dometi vmbra ac-
ceptum, vel insequentibus eum porcis acquisitum, ni-
hil respuens: panes si sibi foret, Ambrosium crederet.
Dubitatis? si quæ ipsi instar Manna, quibus auidissi-
mè ventrè implere desiderat, imo de vilissimis porco-
rum siliquis expetit saturari. Cibus ille non humani

Plin. lib. 1.
cap. 12.

sed suillus est inquit Plinius. Sed quid? fidelis Minister
appetitus, fidele præstat ministeriū: non cogit ad an-
plus, non de palato sed de ventre sollicitus. *Cupit
implere ventrem.* non iam lautioribus ferculis & omni
arte compositis, sed siliquis porcorum ventrè replere
volebat. bene admodum secum agi reputabat, si sili-
quis saturari posset. Videte quale condimentum sit sa-
mes. *Optimam condimentum cibi est fames.* Sed plus la-
ti. de Prodigio Euangelico, videamus nunc, uti hæc pu-
blicanis ac peccatoribus conueniant, deinde Gentilibus,
tum demum quomodo Hereticis.

Litteræ tuti
itineris aut
honoraria
vlteri^o pro-
ficiscendi.

Quem Pu-
blicani &
peccatores
implere vē-
trè gestiant,
quibusve si-
liquis.

7. Notare velim vos (Auditores) ventrè animæ no-
stræ sapius intellectum significare, qui veritatē concipit,
mentis verbum generat, bonorum operum fructus
viti mater infantem, producit fructus bonorum operū:
quemadmodum enim habemus receptaculum in cor-
pore, quod partes vitales & ilia continet, quod cibos
quibus fortiores aptioresque laboribus reddimur re-
cipit, & hoc ventrem dicimus; hic & intellectum par-
tem animæ capacissimam, qui cogitationibus varijs,
doctrinis admirandis, opinionibus veri falsique diuer-
sissimis pascitur in nobis cernimus. Sicut cibo venter
gubernat omnia membra partiturque vitalibus potē-
tijs ut membrum corpori, vnde & iure venter appella-
tur: ita plane intellectus cogitationum suarum infan-
tem præparat, perficit. Et hanc acceptionem insinuat
Pro-

Proph
zer eor
Dei;
han
libru
tom v
sanct
Ap
illum
uoraj
uenit
ter v
ctio
cipia
Prou
mam
non p
Pro
venter
Ez
rum n
Job
Eno
Pr
sue i
cum
spite
lam a
appel
lius.
prou
Pro
nium
tem
nostr
H
nos c
quib
pim
Pro-

Propheta dicens; *De absconditis tuis adimpletus est venter eorum.* & alibi loquens de æterna generatione filij Dei; *Ex utero ante Luciferum genui te.* Et forsan S. Johannes in sua Apocalypsi, dum ait post commestum librum, qui in ore eius dulcior melle fuerat, amaricatum ventrem eius; id est, lectis & intellectis scripturis sanctis intellectus ipsius vehementer turbatus fuit.

Psal. 6.

Psal. 109.

Apoc. 10. *Accepi librum de manu Angeli, & deuoravi illum, & erat in ore meo tanquam mel dulce: & cum deuorassum eum, amaricatus est venter meus,* uti sapius uenit: nam, qui addit scientiam, addit & * laborem. Venter videtur quandoque significare voluntatem, affectionem, appetitum anime, qui attrahat, desideret, recipiat res iam dudum desideratas. Ita Salomon in suis Prouerbis ventrem accipit dicens, iustus replebit animam: sed hic venter seu voluntas aut affectio malorum non potest saturari.

Eccles. 1.

** al. dolorē.*

Prouerb. 31. *Iustus comedit & replet animam suam, venter autem impiorum insaturabilis.*

Ezech 7 *Animam suam non saturabunt, & ventres eorum non implebuntur.*

Job 20. *Confringens audauit pauperes, domum rapuit, & non adificauit eam, nec est satiatus venter eius.*

Præterea, pro memoria aut potentia memoratiua sue intellectiua accipitur venter, quem Aristoteles locum specierum nuncupat. Sanctus Augustinus ventrem spirituum vocat, cui magnam & planè admirandam aulam attribuit. Item quandoque memoriæ cavernas appellat, quandoque antra vel sinus, ut testatur Cælius. In hac significatione loquitur Salomon in suis prouerbis dicens;

3.

*Cælius lib. 10
ant. text. ca.
15 in fine.*

Prou. 18. *Verba susurrionis quasi simplicia. & ipsa perueniunt usque ad interiora ventris.* ita & nos dicamus, ventrem & sinum memoriæ dilatandum ediscendis multis nostris & alienis.

His tribus acceptionibus positis, dicemus Publicanos quoque affectare implere ventrem memoriæ. Sed quibus? *de siliquis, quas porci manducabant.* Siliqua primo à quibusdam bona temporalia dicuntur, quæ

*Diuersæ sūt
siliq. 2.*

*1.
Diuitiæ.*

Honores.
*D. Aug hō
27. ad frat.
in Erem.*

*D. Anton.
Paduan. in
eum locum.*

3
Voluptates.
*D. Chryf.
rem. 2. in 15.
Luc. homil.
de patre &
2. filijs. Rau.
linus.*

*Euthym c.
57 in Lucā.*

4.
Tactus impudici.
*Alb. Magn.
in 15. Luc.*

5.
Visus inhonesti aspectus.
*Steph Paris.
hom. 18. inst.*

6.
Carnalitas.
*Ioan. Grana.
naten.
Eras. in Pa.
raph.*

7.
Bestialis voluptas.
*Calixt. Placent. p. 2. in
hanc parabolam.*

8.
Omnia peccata.

Iansenius. 9. Sylu. Prierius.

reuera nihil aliud sunt, quā vanæ ac euacuatae siliquæ. Quod sane auaris, Publicanis, & bona mundi quæsitibus optimè cōuenit; nam in his omnis verum conatus, omnes cogitationes & memoria consumitur, illa omne eorum desiderium tendit. 2. alijs siliquæ placet superbiam, honores mūdanos, vanam gloriam. Vere vanæ, ventosæ, ac inutiles vt siliquæ. & hocastro proposito ac Publicanis conuenit: diuitijs onusti fontem superbię in corde sentiunt, quia vel magni fieri aut ad minimum videri gestiunt. 3. nonnulli carnalium desideriorum illecebræ siliquæ vocantur, quæ iuxta anagogicum sensum voluptates sunt, quibus prædictę cogitationes nutriuntur, vt inquit Euthymius. 4. Alberto Magno placuit consolationes sicciores, macilentiores, & infructuosiores esse siliquas, quas manducant, qui ob pudorem & hominum conspectum peccata non adimplent. Vere etenim voluptates siliquæ, quæ maiorem etiam dolorem ventriculi quam corporis generant. 5. Multi quoque existimant risum, conspectum, colloquia impudica aliaque oblectamenta, voluptatum quoque origines ac peccatorum radices, maleficiorum sulphurata quibus accendi malefici exoptant, meras ac nudas esse siliquas; 6. vel etiam omnia carnalia, omnem vanam ac mūdanam voluptatem ad tempus ad blandientem, sed haud vniquam reficientem spiritum inanes dici siliquas. 7. Demum vsus ille irrationalis ac nullo modo humanus venetorum, cum non attenditur, quomodo aut cum quibus perpetrentur, vere ac proprie siliquæ sunt.

Isidorus Clarius Brix. epist. in scholijs ad 15. Luc. Ad ea, quæ quiuis abominetur, sese dimittere, est optare siliquas porcorum.

8. Octauo per siliquas nonnulli intelligi volunt omnia simpliciter peccata; 9. Et omnia quibus Diabolus recreatur, & suis appetitibus homines plus quam Deo opt. max. seruiunt. Dico omnia quibus Diabolus delectatur nō quod sentiam Diabolū organa sensuū habere, sed quia in his gaudet, exultat, tripudiat. Etenim magnam hinc animarum iacturam fieri nouit.

D. Aug

D. Aug. aut quilibet alius tom. 10. homil. 27. ad fratres in Eremo. *Ista siliqua sunt fornicatio, ebriositas & gula. Isti enim Damonum cibi, quibus peccator repleri desiderat.*

Idem ibidem: *Iam frequenter (fratres mei) siliquarum desiderauimus, quando mundo placere uoluimus, quando in eo florere concupiuimus, quando delectationibus suis toto affectu adhaesimus.*

Et alii Paraph. *Omnis inanis uoluptas ad breue tempus delinens, nec satians, nec saginans animu, porcorum siliqua sunt. His delectantur demones, ac sibi addictos inescant uerius quam satiant.*

Ventrem impicere omnibus rebus optamus, uentrem dico intellectus, cum attentè cogitationibus vacando delectamur; uentrem uoluntatis, dum ex cogitationibus perceptam uoluptatem approbamus & effectum uolumus; uentrem memoriae, quando praeterita nescio quanto cum affectu ruminamus. Et omnes haec dictae expositiones appropriantur Publicanis, auaris, cupidis, insatiabilibus mundi & diuitiarum amatoribus: uerisimiliter etiam superbis, carnis uoluptatibus subditis, sensualibus, impudicis oculis, unguentis imbutis, palatis delicatioribus, auribus magis parulis, saltatoribus, talibus aut similibus seruituribus seu madatis obstricti: & hi siliquas appetunt (quas porci uel fues manducabant) Inhiantibus etiam uoluptatibus bestialibus & abominabilibus (ob negotia, quae apparèter tributorum causa cum Romanis frequentarunt haec dicta) dictis peccatoribus (qui etiam eb. enormia illa facinora uulgò peccatores dicebantur) plane & ex toto conueniunt siliquae. Praeterea quis nouit, an non haec siliquae significant ipsam fecem peccatorum transactorum qua nimium delectamur? *Ipsa quidem Phryne atate iam grauior dicebat, se fecem plus uendere propter suam nobilitatem, inquit Plutarchus.*

8. Caeterum adspicite. Auditores, adspicite inquam, quam rectè metaphoram continuet, dum porcis debitas siliquas, quibus saginatur, prudenter attribuit. *Similes enim secundum Plinium habent labra lactucas.* Conuenientes

Seruit⁹ seru suu & corporis.

Plut. tom. 3. Moral. de sanit. tuenda.

Quomodo voluptates siliquae sunt dictae.

Siliquæ cib
stultorū se
cundum Gaa
lenum.

2:
Galen. lib. 7
de simp. me.
di facult.
Euthym. c.
57 in Luc.
Plin. lib. 15.
cap. 24.
Gell. lib. 2.
noct. c. 8.

nenienter sane voluptates carnis siliquas dixit, nā sili
porci ijs vescūtur, hominum verò nulli nisi stulti, (Ga
lenus enim quodam in loco siliquas cibum stultorum
esse notavit) quare & voluptatum illecebras ardeat
appetentes conferendi cum porcis sunt, epicuri autē
rē stolidi. Quantumvis aliqualem in principio siliq
iactent dulcedinē (siliqua nonnihil dulcedinis continet,
inquit Galenus, siliquæ ad breve spatium gustui dulces
cunt, deinde ut plurimum constringunt, ait Euthymus.
Plinius easdem pradulces appellat) tamen in fine sto
macho non exiguum dolorē pariunt. simili planè mo
do voluptates in initio delectationem presentant, et
in fine aculeum infigunt stomacho animæ. Nonne De
mosthenes de his siliquis dixit; *tanti panirere non est*
hoc dicto respues esum siliquarum ob malum sui sto
machi.

Boet. lib. 7. consolat. *Voluptatum corporis appetentia
quidem plena est anxietatis, satietas vero poenitentia.*

Euthymius Zigabonus c. 57. in Luc *Quemadmodum
siliqua ad breve spatium gustui dulcescunt, deinde ut plu
rimum constringunt: & in his quod suave est, primum
ad tempus habent: quod autem amarum & acerbum po
sterius est ac æternum.* Breves etiam siliquæ (longitudina
digitali) duræ sunt & κρῆναι dicuntur, uti ex durissimo
cornu cornua: Voluptas sane, quæ ex his oritur cibus
(aut etiam cæteris) admodum brevis; vix enim pala
tum aut gustum attingit. quam curta voluptatum in
strumenta? O si voluptates ciborum instar gustum aut
palatum afficerēt. extremiras siliquarum vel ipsæmet
siliquæ dulces quidem, sed inclusum eorum semen a
marum.

Johannes Ruellius lib. 1. c. 131. *In pluribus semina pla
cent, in siliqua damnantur, ipsis dulcibus, semenq; com
plexis amarum.*

6. Mundum eiusdemque voluptates (admodum impu
dicæ) considerate, mel quidem & dulcoratos sentie
ris cortices; suaues enim oculi, suauiore respect^o, sua
uissimi sermones, suauiam quoque prandia, grata par
iucundum bellum: *Dulce venenum mulier.*

Plautus in Cistellaria: — nam Ecastor.
Amor est melle & felle est fecundissimus;
Gustu dat dulce
Amarum ad satietatem usque aggerit —

Omnia dulcia, sed foris; plura vero semen generatum
 intus, Deus bone, quam amarum? quam diligens mi-
 ser seruus dominæ suæ præstat obsequium? & quā ex-
 igua refectione donatur, quam parum requiei habet?
 quantis cum periculis, bonorum omnium, honoris ac
 ipsius vite inordinatum ut impleat desiderat amo-
 rem? quo affecto, o in quantum siliquæ istæ sanitati
 illius obfunt! Præteritæ, comestæ, deuoratae quales?
 durissimæ certe digestionis, quas nullam modo pecca-
 tor potest digerere semper illi peccati memoriam eructat,
 continui stimuli, assidui dolores. Hinc esse reor eas
 dulces & amaras à poetis appellatas: forinsecus dul-
 ces intus amaræ; in principio oblectant, in fine cru-
 ciant.

Verè, verè comeduntur solum siliquarum cortices,
 qui dulces sunt, non vero grana, quæ sunt amarissima:
 omnes peccatores, carnalium voluptates arridetes ac
 dulces considerant & appetunt, sed earum semina aut
 grana fructusque quos producunt, & mala quæ gene-
 rant, non attendunt. In siliquis inclusa communiter
 videtur quatuor grana, & in voluptatibus quatuor re-
 periuntur mala, duo culpæ & totidem pænæ. Duo cul-
 pæ, quia sua natura talia sunt, ut non sine peccato &
 causa multorum peccatorum fiant. Duo pænæ, quia
 neque hic neque in futuro impune manent: Dei etiam
 & sui ipsius pænæ *qui fornicatur, in corpus suum peccat;*
 & post hanc vitam pœnas æternas expectat, *neque adul-*
teri, neque molles regnum Dei possidebunt, ait S. Paulus.

Præterea amplexus, attractus, carnis voluptates, re-
 sistimè à Christo Domino dictæ siliquæ, *quas porci*
manducabant. quemadmodum enim siliquæ ventris
 impletionem spondent ac nutrimentum iactitant, nõ
 autem præstant, sic oscula, inhonestis tactibus, ample-
 xibus, omni tempore carnales isti satiari volunt, sed
 nullo modo his reficiuntur. *Libido siquidem non satia-*

7.

Voluptas
 quatuor
 malis sociat-
 tur.

9.

D. Hierony.
 in Epist.

eur & extincta reaccenditur, inquit S. Hieronymus.
D Hieron. ad Damasum de Prod. *Semper voluptas
famem sui habet & transacta non satiat.*

Osee 4. *Comedent & non saturabuntur.*

Ezech. 7. *Animam suam non saturabunt, & ventres
eorum non implebuntur.*

Iob 20. *Mandebant herbas & arborum cortices, &
dix iuniperorum cibus eorum.*

Luca. 14. 6.

Mox lenone suas iam demittente puellas.

*Tristis abiit sed quod potuit, tamen ultima cellam
Clauisit. —*

*Et lassata viris, nondum satiata recessit, de Messalio
Claudio Tiberij. His affectionibus lassa dicunt, pro-
niant medij sic mihi saepe dies. Sed haec iam ante in-
statu de prodigo nostro delibauimus. O quantos la-
guores genere voluptates ventri animae! Momentaneum
quod delectat, aeternum quod cruciat, dicebat S. Grego-
rius.*

*Beda de templo Salomonis: breuis est voluptas fornicationis,
sed perpetua poena fornicationis: voluptas breuis,
poena perpetua. (dicebat in apophthegmatibus fratris
iuis Paternoster Sanctus Franciscus.) Voluptates mi-
nus momento durant, sed earum poena aeterna. O si-
liqua! o voluptates! o poena! o breues! o longae! Voluptates
admodum breues, longissimae vero poena. Mil-
le pro vnica delectatione tormenta. Nocet, nocet emptas
dolo voluptas. Appetitus siliquarum ex appetitu oritur
inordinato: ut & ex intellectu furibundo & male
voluntatis dispositione omnes voluptates bestiales.
Quid de delicijs cibo ac potus dicam? sine Cerere &
Baccho friget Venus.*

9. Siliqua quaedam dulcissima (siliqua praedulces
quodam in loco vocat Plinius) est dulcedo cito tran-
siciens (ad breue spatium gustui dulcescunt siliqua dicit Eu-
thymius.) & ut alias diximus, in fine acriter pungunt.

Dulcedinem quandam oris voluptas habet, sed ad-
modum breuem: latitudinis instar duorum digitorum,
aut forsitan minus, quod iure querebatur Philoxenus.

Quid.
Tom. 2. ho-
rum serm.

10.

11.

Plin. 15. c. 24.

De ciborum
delicijs.

1.

Euthy. c. 15.
et Lucam.

Mille certe morbos pa u a & qua sita causat voluptas inquit Seneca, & naturę diligentissimus indagator Salomon multos morbos multa fecisse fercula testatur.

Ecccl 37. In multis escis erit infirmitas.

Ecccl 31. Vigilia, cholera, & tortura viro infrunito.

Job 20. Cum satiatus fuerit ardebitur, astuabit & omni dolor irruet super eum.

Galenus apud D Hieron. ad Lætam. quorum vita & ars sagina est, nec posse diu vivere, nec sanos esse, inquit.

Horat. serm. lib 2 Satyr. 2. — at simul assis

Miscueris elixa. simul conchylia turdis,

Dulcia se in bilem vertent, stomacho q; tumultum

Lenta feret pituita; vides ut pallidus omnis

Cana desurgat dubia? quin co: pius onustum

Hesternis vitijs, animum quoq; prag auat vnā

Atq; offigit humo diuina particula amra.

Vix equid in lecio, an veræ siliquæ, quas porci comedunt, in Africa aut alibi tantum noceant sobriorū hominum sanitati, quam metaphorica istæ siliquæ (intelligo excessus in cibo & potu) Epicuri potiorū valetudini obsunt.

10. Juxta quorundam prædictorum opinione per siliquas honores ac ventosæ mundi dignitates notantur. Bone Deus, ad hos designandos, quid potuit Christus Dominus convenientius ponere, quam metaphoricæ has siliquas? hæc etenim magis onerant quam implent, & honores (vti dicitur) nonne excruciant potius quam honorant? Non honor est sed onus, dicit Proverbium: certe & vulgo appellantur onera. Vnus liquidè curam puerorum, alter Episcopatus habet, iste Abbatie, hic Reipub. &c. Meministis (Docti) quod Phœbus filio suo insipienti responderit, dum igneum solis curram regere experijt, pœnam esse non honorem hunc dirigere curram

— vero nomine pœna

Non honor est: panam Phaëton pro numere poscui.

Similiter Dominus Iesus duobus discipulis primatus cupidus dixit; Nescitis quid petatis: Præterea siliquæ ingentem edunt strepitum se inuicem collidentes, intus

TTT

tamen

7.3. E.
Lic. Sen.
lib. 15 ep. 1.

Honores
mundi nō
aliud quā
siliquæ.

1.
Regnum
splendida
seruitus.

Ouid. lib.
2. Metam.

Matt. 20.

2.

tamen aut nihil aut parum habet. Quo enim sunt be-
ciores, leuiore ac inaniore, eo maiorem excitantur
num. eodem plane modo dignitatum & officioru
mina, vti Imperatoris, Regis, Ducis, Principis, Gube-
natoris, Prælati, ærem ipsam feriunt & aures replent
in se autem nil nisi crepitus, sonitus, *nugæq; canora.*

Horat. in
arte.

3.

Interiora siliquarum non æquè ac exteriora
unt; interiora statuum ac dignitatum sollicitudines,
mores, inuidias, pericula, computum rationu Deote
dendæ, & post imperium in plurimos exercitum calum-
damnationis quãdoq; ob alterius culpam contingit
Grana itaque siliquarum intus amara exterius dulcia
Salutari Rabbi, ab omnibus coli, siliquarum exte-
ra sunt ac spica segetum: quid enim honores, dig-
tes, nisi bona exteriora & spicis istis simillima? *Bona
fortune ludibria, ne sua quidem putauit, qua nos etiam
pellamus bona dicit Cicero.*

Eccl. 1.

Siliquæ igitur omnes vanæ, vacuæ, fallaces, *(gra-
dior vt fetus siliquis fallacibus esset inquit Virgilius. No-
tate siliquis fallacibus)* & sane quid vanius fingi pote-
istis honoribus fundatis super ipsammet vanitatem
de siliquis multis, de nullis tamen magis, quam de va-
nis mundi honoribus.

De ventre
memoriæ.

ii. Quod si venter animæ rationalis sit memoria
(quæ actiones præteritas, vti cibos comestos & remi-
natos corporis venter concoquit) hocce desiderium
implendi ventrem siliquis, nõne significat Peccatores,
dum actu carnalibus suis desiderijs assuetis, vel si non
assuetis intellectis tantum frui quærunt? dum stude-
memoriam ad minimum vanis cogitationibus volup-
tatum præteritaru vere habitatum vel etiam somnijs
& nocturnis phantasmatis quandoque voluntarijs
de die sibi imaginatarum & exhibitarum id equidem
crediderim. Etenim senes fouentes in antiqua caue-
(vt dicitur) auem pullum stolidi ac mundi inutilia pi-
dera, tamẽ reminisci conatur delectationis ergo stu-
titiarum præteritarum, quibus dictum Poëtæ Cor-
lij Galli aut (vt alijs placet) Maximiniani optime co-
uc

Quinam
peccato-
res ventrẽ
memoria
siliquis
replent.

venit, dicit autem Cornel. Gall. eleg 2.

Ante oculos statuunt primævi temporis actus.

Atq; in præteritum luxuriantur opus.

Et post pauca:

Si modo non possum, quondam potuisse memento.

Ibidem;

Nil de transactis quod memoretur erit?

Et eleg. 4.

Et peccare senem non potuisse pudet.

Reperiuntur & alij, qui non solum intus peccata præterita ruminant atque in tantum quantum valent recordantur, sed eadem carminibus, canticis, triumphis celebrant magnæ instar victoriæ. Nonne aliquando legistis triumphum impudicum Ouidij, postquam fructus esset Corynna?

Ite triumphales circum mea tempora lauri.

Quare Ouidij quare?

Vicinus, in nostro est, ecce Corynna, sinu.

Hæc est præcipuo victoria digna triumpho,

In qua, quæcumq; est, sanguine præda caret.

Nonne erat velle vivere filiquis, ita in peccatis committis sibi complacere?

Nonnulli, inter quos & S. Augustinus, dum esset iunior, etiam de his, quæ minime fecerunt, apud sodales gloriantur, quo in malitia nullo sint inferiores. Quidam turpia & voluptuosa desiderant somnia, ut his memoriam recreent, tanta cum voluptate, ac si vere hæc illis contigissent.

Alij memoriam suam tinctam volunt imaginibus nescio quibus nociuarum voluptatum (res certe propria stultis virginibus & omnibus similia desiderantibus, qui actu nunquam, sed tantum per phantasmata memoriam replent sine vlla fruitione.)

Sunt & alij, qui picturis nescio quam impudicis & venereis se ac sua cubilia deornant.

Inveniuntur & nonnulli alij qui continuo lubricis verbis ac colloquijs se reficiunt, dumque actu venereorum usum habere non possint, verbis se student impletis. Nonne hæc omnia iuste filiquas dixerit? quis adubi

21

3.

Aug. lib.

Conf. ff.

4.

5.

6.

7.

Quare
hæc om-
nia sili-
quæ.

Nota hic
singulari-
ter tangi
memoriã
peccatorũ
præterito-
rum.

Cornel.
Gallus.
Eleg. 6.

Lactant.
lib. 6. inst.
cap. 23.

Isac. 38.

Psal. 50.

1.
2.
103

dubitauerit? Etenim vana omnia sunt & non magnam animam quam siliquæ famelicorũ ventres replent, hæc nil nisi paleæ, pelles, spicæ, cortices voluptatum, que non minus animæ quam siliquam siliquæ corporis cont. Nam (vt aiunt Theologi) memoria peccatorum siue homicidij, latrocinij, adulterij, cum affectu etiam approbanti, vel rem ita factam aut præteritũ considerans actualiter aut vere oblectamentum sentiat, etiam si id ipsum perpetrare nõ desideret, est peccatum nouum simile proprio. si hæc complacentia sic veniali veniale, si de mortali mortale. *Corrupta deum minima crimen habent*, dicit quidam. sic homicida (in foro conscientie) reatum denuo homicidæ incurrit, peccatum latrocinij latro, adulterij, adulter, sicque de ceteris, teneri q; confiteri vti nouum peccatum coram men vel affectu commissum.

Adulteram enim fieri mentem, si vel imaginem ipsius voluptatis sibi depinxerit (Mens enim profecto, que peccat, que immoderata libidinis fructũ complectitur. In hoc crimen est in hac omne delictum. & post: Nec illibat castitas videri potest, ubi conscientiam cupiditas inquinat) dicit Lactantius. Nunquam igitur hominibus concessum recordari peccata? Ita, ita sane, sed vti Ezechias, vti David. quorum prior dicit; *Recogitabo tibi animas meos* (sed quomodo?) *in amaritudine anima mea*. Et Regius Psalter; *Iniquitatem meam ego cognosco. Et peccatum meum contra me est semper*: itaque cum lacrymis licitum esse recordari peccata, quis dubitet? *Vatablus: Peccatum meum assidue mihi obuersatur, id est perpetuo versatur ob oculos meos, excruciat me, ipsa recordatione assidue.*

Forfan Dominus Iesus Christus significare vult aduenisse Publicanis & peccatoribus desiderium imple di ventrem memoriæ, locum illum specierum maximè peccatis præteritis. Animaduertite ventrem acceptum a nobis quandoq; pro appetitu sensuali corporis, que venter est, sedes aut thronus carnalium concupiscentiarum (tam in viris quam in mulieribus, *virtus est in lumbis eius*), in hoc iecur origo amoris continet

splen quoq; tam risus origo quam fomentum amoris. Venter se-
 Residentiam suam fecere ibi affectiones oblectatio- des cōcu-
 nesque materialium ciborum, scilicet voluptatū. Venter piscentia-
 ter est qui producit, venter qui finit. Sensualitas no- ram iectit
 stræ carnis seditiosa; malus est appetitus, qui plurimas origo a-
 perpetrat seditiones. Venter esuriens, quibus implea- moris,
 tur, non est sollicitus; sic & sensualitas, inermis, quæ est, splē risus.
 quibus furorem mitiget haud curat (*omne escam man-* 3.
ducabit venter) attamen vterque insaturabilis. Per ven- 4.
 trem omne animal læditur; caro etenim homini ma- Eccl. 36.
 xime nocita, Venter fit quandoque Deus, & ignorans 5.
 sensuale facit dolon. O venter! ô sensualitas damna- 6.
 bilis! *Aufer, aufer à me concupiscentias ventris.* Sit ven- Phil 3.
 ter cinctus sensualitate quidē, sed constrict; adstricta, Eccl. 23.
Cupiebat implere ventrem de siliquis, quas porci mandu- 8.
tabant. Publicani, Peccatores, ventrem implete volūt,
 sensualitatis facere, sed siliquarum excrementis aut
 voluptatibus sibi conuenientibus.

Sed per transfennam (rogo vobis) adspicite, vt Diabo-
 lus nudis siliquis suam satiat multitudinem: paleis &
 ranitatibus pascit illos, sed Deus noster nos veritate
 confortat. Diabolus vmbra tantum honorum & di-
 uitiarum ingerit, falsis fictisq; nos recreat imaginibus,
 ipsusq; est Pharao, qui solum paleas suis operarijs do-
 nat. Sane egregias siliquas sagis & veneficis tribuit, dū
 apparetiam auri, argenti, cibi, ac voluptatum so-
 lum effundit. Incantator tantūmodo & fictor est, dum
 ea apparere vult, quæ non sunt. his incantationib. suis
 ipsum tentauit Christum. Sed Dominus ac Deus no-
 ster pauca ostendit, & plurima donat: hic veros largi-
 tur honores, veras opes, voluptates veras; ipse est, &
 solus, *qui replet in bonis desiderium tuum.* Hic velim dif-
 ferentiam notetis dictionarii Christi, & mundi mūdā-
 norumque catalogi; illud honores, opes, voluptates,
 veras largitur, illas quas mundus admirās, contemnit;
 Catalogus enim mundi corporeis oculis substrata so-
 lum honorabilia, si decora videantur, censet: magni
 semper terrena facit; *Beatus populus, cui hac sunt.* Chri-
 sti vero dictionarium mundana omnia, siliquas appel-
 lat;

Venter se-
 des cōcu-
 piscentia-
 ram iectit
 origo a-
 moris,
 splē risus.
 3.
 4.
 Eccl. 36.
 5.
 6.
 7.
 Phil 3.
 Eccl. 23.
 8.

Exod. 3.

Matth. 4.

Psal. 102.

Psal. 143.

Gen. 2.

lat; & quod nos aurum dicimus, illud cuprum nūc-
pat; argentum nostrum plumbum dicit; & quod nos
optimum putamus semen, illud paleas nūcupavit. *Om-
ne quod vocavit Adam ipsum est nomen eius.* Nos u-
terim puerorum instar plumbum, cuprum, paleas, &
aurum argentum ac præstantissimum semē ualium
Ægyptijs profectō assimilamur, qui per totam Ægy-
ptum dispersi paleas querebant; nos per mare, per te-
ras instituimus iter, quo possimus paleas vel siliquas
colligere.

Exo. 5. *Dispersus est populus in omnem terram Ægypti
ad colligendum paleas.* Prodigio huic nostro simillimus,
qui cum parentis delicatissimæ particeps esse poterat
menſe, ad siliquas anhelabat ardenti desiderio. O fili-
ti, fili; Adam, amantes vanitatem & mendacium, &
putatis uestrum catalogum Christi dictionario com-
ctiorem: uestrum iudicium iudicio Dei præponetes.

Quomo-
do intel-
lectus vē-
ter publi-
canorum
appetant
siliquas.

1.
Volūt sei-
pſos do-
cere.

4. Cor. 10.

12. Quod si per ventrem intellectum humanum in-
tellexerimus, Christus Dominus noster forſan inſi-
nuare uoluit, Publicanos & peccatores nulli alii re-
ſtudere, quam legem Moyſis & Prophetarum, & litem-
ram a ſeipſis intelligi, dū abſq; inquisitione multi ab-
ſconditi litteram litteris ſoluunt: heterę etenim libro-
rum Moyſis & Prophetarum nihil aliud ſunt quā cor-
tices, ſiliquę ac paleę leguminum *Rota in medio rota,
omnia in figura contingebant eis: & litterę nihil plus ſi-
liquas continet.* Littera enim (teſte Apoſtolo Paulo)
occidit.

2. Cor. 3. *Littera occidit, ſpiritus autem uiuificat.*
Incerti autoris apud Virgil.

*Littera rem geſtā loquitur, res ipſa medullam,
Verbi quam uiax mens uidet intus, habet.*

Attē hęc quoque, quam bene in fauorem huius expli-
cationis textus adæctat *quas porci manducabant:* in-
ſtar porcorum enim Phariſæi & ſcribę ſemper gruni-
unt, uidentes per eter ſiliquas nihil. vnde etiam ad litem-
ram *caci & duces cacorum;* Nihil enim niſi ad litteram
vel manducabant vel approbabant.

Matt. 15.

Discut.

Discursus Phariseorum & Scribarum aut illius legis doctorum fuere tantum sonantia ac tinnientia eloquia, uti & siliquæ (id est aureos, spondentes mōtes, & ne vel ferreos donantes; dulcoris ut siliquæ parum, nutrimenti nihil habentes.) Ingens sane desiderium Publicanorum & peccatorum siliquis implendi ventrem: potuerunt tamen simul affectum quendam & desiderium textus expositione disertâ satisfaciēdi spiritui habuisse. Sed amici, deceptivæ eloquentiæ, non autem veritatis: ad breve tempus quarunt curiosi Doctorum ventosa verba, salubria Christi & Apostolorū respuunt documenta.

Vel salutem & requiem forsan desiderarunt, sed in sacrificijs & sacramentis eorum imperfectis & inefficacibus (siliquæ forte, sacramenta inefficacia, veteris legis, & ex parte operis operati.) Nam ut niiquæ sonum tantū & non fortitudinem ventri concedunt, sic ceremoniæ, sacramenta, sacrificia & purgationes legis Mosaicæ solum & apparentiam magnam ostentant, sed parum admodum ex vi sacramenti & opere operato (ut loquuntur scholastici) animæ auxilio erant: aut ex bona affectione & devotione hominum, vel ex opere operante (ut loquimur) animam reficiunt instar obedientiæ merita. inquit Scotus.

Hebr. 9. Munera & hostiæ offeruntur, quæ non possunt iuxta conscientiam perfectum facere serviuntē, solum modo in cibis & in potibus, & varijs baptismatib. & institijs carnis.

Heb. 7. Reprobatio sit precedentis mandati propter infirmitatem eius & inutilitatem, nihil enim ad perfectum adduxit lex.

Guillandius ibid. Non in lege nec in operibus legis erat vti peccatorum remissiva, relicta circumcissione (qua secundum Doctores) ex se conferebat remissionem peccati originalis & aliqualem limitatam gratiam donabat inquit Scotus supra: Nonne ob hanc causam egenæ ab Apostolo dicuntur elementa? Cum cognoveritis Deum imo cogniti sitis à Deo: quomodo convertimini iterum ad egenæ & infirma elementa, quibus denuo servire

Galat. 4. Galat.

2.

2. Magis eloquentiâ scribarum quam veritatē attendebāt.

3.

3. Salutē in sacrificijs quærebāt Cuiusnā efficaciz sacramēta legis Mosaicæ.

Scotus in 4. Sent. dist. 1 q 6. circa finē.

Gal. 4. *Sub elementis mundi eramus seruiantes.*

Rom. 3. *Causati sumus (id est causas attulimus & effecimus) tam Græcos quam Iudeos sub peccato esse, id est ut legis iustificationem non habuissent.*

Sacramenta eorum & purgationes in se nil nisi quædam representationes seu soliditatis aut veritatis figuras exprimebant nostrorum Sacramentorum, & illarum cognitionem populum incitabant.

August. in Psal. 73. *Illam tantum promittebant & signabant, hæc autem dant salutem.*

Heb. 10. *Vmbra futurorum.*

D. Basilius c. 14. de Spiritu Sancto: *Comparat circumcisionem carni, umbra figura; baptismum vero spiritui corpori, veritati. Vide Aug. in Psal. 73. & q. 25. in Laticum.*

S. Paulus qui ceremonias vocat Elementa: & hoc tendit dicere, dū eas litteras appellat, quod quasi per litteras & rudimenta seruiant, quo citius legere & altiores scientias sibi gradum faciant. (Elementa enim ad nobiliorum creaturarum compositionem sunt) Mosis etiam leges nihil quam a. b. c. legis Euangelicæ sacramentorum erant. Illorum sacramenta erant in exercitio difficilia, ut siliquæ duræ admodum digestionis & in magno numero, nostra facillima. Sanguinolenta & difficilis erat circumcisio, utpote in membro tenerissimo, immatura valde ætate, natiuitatis die 8. & quam facilis noster baptismus? Bene siliquas numero plurali dixisse norate, multitudinem sacrificiorum ac Mosaicarum legum comparationem instituta cum nostris insinuauit.

Vel peccatores per excellentiam malitiæ magistrorum ac pedagogorum nomina sortierunt. Iacet tener, impotens, debilis corpore, sed non animo, alunt (vt dicitur) implumes auiculas in casis peruerustis & immatura corda corporibus maturioribus nutriunt; semper fament desiderantes siliquas: iuuenum illecebris irruenti iacent, gestiant cum iuuenibus saltare choreas decere, laruati incedere, in conuiujs, in balneis primæ lubrica illis vt adolescentibus corda: de peccatis delectantur.

dolent, sed se non posse peccare queruntur. O insatiabiles Peccatores! Cupiebat implere ventrem suum de siliquis quas porci manducabant.

Cornel. Gall. eleg. 2.

Quot bona tunc h. bui tot modo damna fl. o.
 En dilecta mihi nimium formosa lycoris,
 Iamq; alios iuvenes, aliosq; requirit amores,
 Me vocat imbelli decrepitiq; senem.

Idem eleg. 5.

Et quum posse perit, mens tamen una manet.

13. Quamuis prædictæ expositiones omnibus peccatoribus totius mundi notabiliter conueniant, gentilibus tamen magis: illa tamen legum & ceremoniarum Moysis (Iudæis ac Publicanis propriata) excepta. Præterea etiam solis gentilibus debitas, relictis superioribus expositionibus, nouas proponemus. I appetitus illorum ventrem implendi siliquis nonne doctrinam ac philosophiã norat, quibus solam vanam gloriam venabantur? quare & Diogenes, Oratores, turba ministros dixit; & nonnulli, Philosophos, animalia gloria nûcuparunt 2 gentiles ventrem siliquis implere volunt, dum idolis suis offerunt sacrificia, homines trucidant, sanguinem libâtes eorum, & in his spem suam & finem posuere. Sed quam siliquatam cum sacrificijs ipsius comparatio aut conuenientia? Magna sane & omni ex parte: nam non minus vacua sunt quam siliqua. Vbi sunt, ubi sunt dî eorum, in quibus habebant fiducia? surgant & opitulentur vobis, & in necessitate vos protegant dicit Prophetarum vnus deridens gentiles: Et quidam illorum peccatorum in historia sua tragica, de captiuitate Troiæ Virg. 2. Æneid.

Excessere omnes adytis aruq; relictis

Dî, quibus imperium hoc steterat.

D. August. lib. de ciuit. Dei c. 17. Ostendit in infinitis prope modum necessitatibus summis, non adiuuatos à dijs suis fuisse Romanos. Hic! Quomodo Dij isti sacrificios suos (a quibus ipsimet, cum nec se ipsos iuuare aut defendere possint, quandoque opem implorant) adiutare possent?

Non legistis vnquam, Sacra suosq; tibi commēdat Troia Virg. 2. Æn.

V V V

penates

Quales conueniant gētilibus. siliqua.

Deut. 32

Virg. 2. Æn.

penates? hæc ad longum in libris S. Augustini veteris
 reis de ciuitate Dei notate. O Dij! ô sterilia & infir-
 tuosiora ipsis siliquis sacrificia! hæc tamen experiri
 siliquæ, *quas porci manducabant*. his etenim sacrificiis
 nutriuntur Diaboli, illis viuunt, in his sibi cõplac-
 hic eorum conatus & labor vt pro dijs habeantur,
 instar adorentur; istud vnicum illorum desiderium
 latrocinio hominibus enecat, eorum sanguis in sac-
 ficijs suis liberetur. Barbarè admodum vt diximus tom.
 i. in expositione verborum horum *uiuendo luxurians*.
 Nonnulli arbitrantur siliquis hymnos & idolorum lau-
 des notari Anton. de Gillandis q. 2 in hanc parabolam
qua id est seculares doctrina laudes idolorum continentur.
 Sit ita; verum quis scit si non inhonestæ sacrificiorum
 Ethnicorum ceremoniæ siliquis sugillantur? pau-
 tim quæ non tam essentielles quam accidentales sac-
 ficijs erant. non igitur flores sed arida folia, non fru-
 mentum sed paleæ tantum & siliquæ. Memorie ve-
 stræ exciderunt inhonestissimarum ceremoniarum Bar-
 ethi aliorumque Diabolorum solennitates, quas heretici
 sermonum tom. i. proposui, & has in mensum & vitæ
 prolongarunt quo omnimode ventres insatiabiles car-
 naliū cupidinum impletas sentirent? Proh siliquæ
 vah vanitates! ô dulces! ô amaræ! Dulces quidem gu-
 stui concupiscentiæ ad breue tempus, sed amaræ ad om-
 dum ventri animæ seu conscientiæ. non frustra *igitur*
appositum, quas porci manducabant. his etenim & simi-
 libus voluptatibus optime saturatur ac reficitur Dia-
 bolus Sin autem non hoc, voluit tamen Dominus nos-
 ter nobis tam oraculorum vanitatem quam ambiguo-
 rum ænigmatum probatam esse falsitatem, ad quæ
 tantopere gentiles anhelabant, quibus & ventrem in-
 tellectus implere satagebant. Mea autem opinio hæc
 & nõ alia: quod vt siliquæ mirè admodum inflata so-
 num quidem edunt, sed leuem saltē aërem verberant
 ita oracula hæc optime proposito respondere videbi-
 tur, nunquã mentiri. (taliter enim responsabāt, vt im-
 pleto altero verũ dixisse oraculum semper crederetur
 ceterũ tamen nil nisi compositas fallacias iactabant.)

Refert S. Augustinus Epirotarum regem Phyrum Apollinis oraculum sollicitasse, num de Romanis triumphum reportare posset: sed hocce ambiguum satis recepit responsum; Dico te Phyrre Romanos vincere posse; Vel ut Ennius apud Ciceroem, Aio te Æiacida Romanos vincere posse, ambiguum plane responsum, te enim Romani vincere possunt, vel à Romanis potes vinci, astute satis (ne oraculum haberetur falsum) respondit.

D. Aug. l. 3. ciuit cap 17

Cic. 2. de diuinat.

Cic. 2. de diuin. Tuis oraculis (ò Apollo) Chrysippus totum volumen impleuit, partim falsis, vt ego reor, partim inusu veris, vt fit in omni oratione sapissime, partim flexiloquis & obscuris, vt interpres egeat interprete, & fors ipsa referenda sit ad sortes: partim ambiguis, & qua ad dialecticam referenda sint. Simili ambiguitate respondit aliquando, dum diceret, qui primus osculatus fuerit matrem, (nomine matris aut terram aut mulierem veram matrem intelligens) rex erit Romanorum. Ouid. lib. 2. Fastorum:

Lib. dec. 1.

lib 1.

Valer Max.

lib 7. de uirtu Brito.

Consultur Phœbus, fors est ita reſidita: matre

Qui dederit primus oscula, victor erit.

Oscula quæq; sua matre properata tulerunt,

Non intellecto credula turba Deo.

Eodem & alteri alias respondit modo, dum de mortis genere quæreret, moriturum in lecto responsabat, sed lectum intelligebat ferreum, moriturum quippe eum super arma extensum.

Pollux de Hermaphrodito apud Virgil. Dij respōsā dabant cuidam sed obscura, num vir fœminæue nasceretur quærenti. Phœbus marem, Mars fœminam; Juno neutrum fore respōsabant: & eidem de mortis genere sciscitanti simile tulit ab iisdem responsum. Juno si quidem armis, Mars patibulo, Phœbus aqua è viuis eum excessurum. Nascitur itaque Hermaphroditus, vi & mas, & fœmina, & neutrum esset; moritur vero gladio submisso ex arbore capite in aqua, sic & aqua perijt.

Dum mea me genetrix grauida gēstaret in aluo,

Quid pareret, fertur consuluisse Deos.
 Mas est Phœbus ait; Mars fœmina, Junoq; ad-
 ritum.

Cumq; forem natus. Hermophroditus enim
 Querenti lathum, sic Iuno ait: occidet armis
 Mars cruce: Phœbus aquis: sors rat a quaq;
 Arbor obumbrat aquas, adscendo, decidit, et sic
 Quem tuleram, casu labor est ipse super.
 Pes hæsit ramis, caput incidit omne, ciliq;
 Femina, vir, neutrum, flumina, tela, cruce.

Cælius lib. 2. antiq. lect. c. 12. Exemplum vanitatis
 signe, quando est ipsum oraculis est affine. Nam Tacitus
 Floriani Imperatorum Statuis in teramna disiectis fuli-
 ne, ab Aruspiciibus responsum ex eorum familia prodit
 Imperatorem post annos mille, qui terram omnem, quæ
 cesano ambitur, suam faceret, moxq; senatus resignavit
 perium, antiquis legibus victurus; at post centum et
 ginti annos moriturus, hærede nullo. Divq; sic à posteris ex-
 pectatum hoc, ut in proverbij faciem res verti possit, ante
 millesimum expectat, qui felicitatem concipit nunquam
 futuram.

Theodoret lib. 10 curat. Sic Cræsus Lydorū Rex cum
 his vanitatum siliquis millesies, magis stomacho la-
 suris præ alijs, delectaretur, illi Apollo æque ambigue
 respondit ac solet, de belli euentu sciscitanti. Aduer-
 ente etenim tempore plenum fallaciæ & deceptionis
 repertum oraculum, Cræsus * Alyn superans magnam
 consumet opum vim. Cræsus transito flumine Alysbæ-
 na absque vlllo numero consumet aiebat idolo. Cræ-
 sus itaque haud potuit intelligere ex oraculo, an opes
 proprias an inimicorum consumpturus esset.

Idem ibidem. Eisdem comedit siliquas Iulianus A-
 postata cum toto exercitu Romanorum, dum contra
 Persas præliaretur. Nunc omnes Dij appulimus ad The-
 flunium, relaturi trophæa victoria. Horum ego dux ero
 ser belli turbo Gradius.

Sic fuere Athenienses siliquæ Xerxi, dum contra
 ostem cum ingenti suo exercitu præliaretur.

Otia quid miseri trahitis, segnesq; sedetis?

Luc. lib. 3.
 *al. Halim.
 De hoc He-
 rodotus.

Idem.

He:

caula

tate,

ais bo

ra? q

die m

si tu n

Al

ligi v

polan

omne

mine

rium

bona,

dilige

nunt.

tis ref

Plus i

mnes

chrar

ex off

gusti

D.

mus a

De

entia

Ar

iacta

noro,

dema

D

quib

refor

Idem

Idem. *O Salamis & tu mulierum pignora perdes,
Aut cum lecta Ceres coit, aut cum spargitur agris.
Mulierum tantum filios nominat. nescius
Pesane, an magis Athenienses casuri.
Aut cum lecta, &c.*

Verbum est penitus ignorantis victoria tempus.

He; quomodo dicent, dum secretorum iudiciorum Dei causas non attendunt, quæ partim ab æterna Dei voluntate, partim ex libero hominis arbitrio pendent, faciendis bonum vel malum, causantisque bona aut mala futura? quod arbitrium cum inconstans & mutabile sit, reddidit mirabiles Dei effectus. *Qui nonit mutare sententiã, si tu noueris mutare delictum.*

Alij per siliquas carmina & poetarum versus intelligi volunt: sapientiam simul & doctrinam mundi, pompasam eloquentiam, inuenta poetarum ac oratorum, omnem prurientem auribus venam suam recreatum carmine fluido ac dulci melodia, & animum transigentium & corda quasi ipsis alligata retinentium. *Qualia bona, qualia bona!* Hæc enim longo labore & immensa diligentia quaesita, suis nil nisi verborum sonitum solunt. Verba illorum vana, facata, non maiorem veritatis respectum quam venter siliquas manducandi habent. Plus illis siliquarum, quam iustitiae. His occupati omnes de virtutis defectu suspecti. O expositionem pulchram! non tamen ex nostra pharetra manantem, sed ex officinis ditissimis sancti Hieronymi, Ambrosij, Augustini depromeam.

6.

D. Hieron. p. 2. tract. 2. epist. 15. ad Damasum. *Possimus autem & aliter siliquas interpretari.*

Demonum cibus est, carmina poetarum, secularis sapientia, Rhetoricorum pompa verborum.

Ambros. lib. 7. in Luc. 15. *Sunt autem siliqua sermonum iactantia, cum inani quadam philosophia seductione & sonoro facundia plausu, qua pompam magis quam utilitatem demonstrant, nec multum perdurant.*

D. August. tom. 4. lib. 2. quaest. Euangel. q. 33. *Siliqua quibus porcos pascebat, seculares doctrina sterili vanitate resonantes, de quibus laudes idolorum, fabularumque ad*

Deos gentium pertinētium vario sermone atq; carminibus
percrepant, quibus demonia delectantur.

Idem alibi: Sunt etiam siliquæ fabula poetarum, Phi-
losophorum Oratorumq; doctrina quibus aures non magis
hominum implentur.

Theophylact hic: Steriles scientia seculares,

Beda hic: Doctrina seculares, poemata quibus dam-
nia delectantur.

Haymo in ser. de prodigo conuenire ac fete etiam
verbis cum S. August. lib. 4. Euang. qu. 33. & addit: Hic
cum iste saturari cupiebat, abiquid solidum & rectū, quod
ad vitam beatam pertineret, insensere volebat, in talibus
& non poterat.

Petrus Berrhorius in reductor. moral. in Bibliothecis
rarum ac carnalium Philosophorum siliquas, id est erro-
& vanas doctrinas comedere & acquirere quam plurimas
afficit, & tamen de ipsis habere ad plenum nequibat.

Luuius Carhus. comment. in hunc locum. Non in-
apte bractea Philosophorum & Sophistarum illecebra
gnatur.

Iansen. in concord. & de Ghislandis Anton. conuenit
cum Theophylacto. Optima, optima sane expositio, quod
ut siliquæ quandam nescio qualem harmoniam exci-
tant, quod magis vacuæ ac vanæ sunt, sic Philosophia,
poësis, & eloquētia paganorum ficta & ornata, eo ma-
iorem edunt sonum, quo magis inuigilant vana ac fa-
bulosa facere vera ac solida apparenter. In hoc tota il-
lorum nititur perfectio. quamuis secū dum meum iu-
diciū non sit maioris artis quam pedibus minoribus
maiores affingere calceos.

Quantum tumultum excitauit Plato suam aperies
Academiam spondens se plus veritatis proposituram
quam Socrates eius Magister proposuerat: Amicus qui-
dem Socrates, sed veritas amicissima Socratis parua cura
habenda est, veritatis autem magna. Magis conuenit no-
de veritate, quam de re quacūq; sollicitos esse.

Hic in arte.

Esop apol.

33. ed. Plans.

Quid dignum ferat hic tanto promissor hiatus
Parturiant montes nascerur ridiculus mus.

Nihil

Nihilominus siliquas ingessit, verba tantum magni sonitus, & veritatis exigua. Magnus ille & iactabundus Aristoteles nonne etiam nobis mundum aliquem fingit aeternum, suo dicto, *ex nihilo nihil fit*? Nonne & Dei altissimam, limitatam, subornatam & ad lunæ spheram se tantum extendentem providentiam finxit teste S. Ambrosio?

Ambro. lib. 3.
offic. cap. 13.

Ita & omnes illi, qui dicebant, *Sequimini nos, sequimini nos*, & siliquas nostras: apud nos certa est veritas. Quid dicam de Poetis? nonne & hi, vt siliquæ vacuæ sonant? Qualem strepitum Ovidius in lasciva sua Metamorphosi de vno principio excitat, ita vt diceret: hic totum Euangelium veraque miracula ad vnumquodque verbum referet.

Quid lib. 1. Metam.

*In noua fert animus mutatas dicere formas
Corpora, Dij captis (nam vos mutastis & illas)
Adspirate meis, primaq; ab origine mundi,
Ad mea perpetuum deducite tempora carmen.*

Circa finem ita tinniunt eius siliquæ, vt crederetis ipsum miraculoso veritatis manna totum mūdum fatu-
rasse. Audite, audite tintinnabulum eius.

Idem in fin. Meta.

*Iamq; opus exegi quod nec Iouis ira, nec ignes
Nec poterit ferrum, nec edax abolere vetustas.*

His auditis Poëtis, dixeretis profecto mira illos nar-
rare velle, hiuleca eorum orta cete grande spondere, in-
flata exordia mōtes parere, & omnia tandem nihil nisi
quod scutellis regantur opertorijs. *Siliqua, siliqua, fa-
bula poetarum, nugeq; canara* quandam dulcedinem si-
liquæ habent. Hic Poeta quid dulcius? absoluti Ora-
toris lingua fluij est instar lactis, mellis, nectaris. *Flu-
mina tum lactis, tum flumina nectaris. Liniuum lacteo elo-
quentie fonte manantem*, inquit S. Hieronymus.

IK

D. Hiero. ad
Paulinum.

*Mel & lac sub lingua eius: pura eloquia vt lac; dulcia
vt mel, & vt mel somnia generans. Hac suâ omnes sua-
uitate delectant, & dum aures versib. dulcè modulatis cur-
rentibus capiunt, animam quoq; penetrant, & pectora in-
tra deuinciunt*, de Poëti testatur S. Hieronymus.

Idē ad Da-
masum de
Proph.

Cic. lib. 3. Tuscul. Accedunt etiam Poëta, qui cum nobilissimam speciem doctrinae sapientiaque praesertulerint, audiuntur, leguntur, ediscuntur, et inhaerescunt penitus in membris. Necessè est dicere oratoris orationem mirabilem inesse ordinem, dum uti Orphei, Amphionis, ac Ariodeti sterere faciant rabidos fluctus fluviorum, arbores erigant & tripudiare faciant, lapides in aere cogant, ciuitates sine sententia edificent, balenas ut per mare eos ferant inducant, cerberum quoque potest inferorum custodem in somno pellant, furias ipsas inferales exarment. Ouid. 10. Metam.

Talia dicentem nervosque ad verba mouentem, Orphea scilicet.

*Exargues flebit anima, nec Tantalus unquam
Captavit refugam, stupuitque Ixionis orbis,
Nec carpere recur volucres vrasque, vacarunt
Belides, inque tuo sedisti Sisypho saxo.*

Tunc primum lachrymis, victorum carmine, forma est

Eumenidum maduisse genas.

Virg. 6. Æn. Non estis memores offae melle illatae ab Aenea, quam tricipiti Cerbero soporis ergo dedit (Melle soporatae & medicatae frugibus offam) Objicit ait Virgilius dulca ergo fuerunt, & aliud nihil. Quod me attinet, fateor nec lyram, quae Pythagoreos, nec vlla me posse incantare carmina; ijs tamen exceptis, quae à Poëta magis honestis castisque tanguntur: aut optimi Oratoris arte disposita fuerint. His siquidem incantor, incantor ad vocem venisisti incantantis sapienter. Cōtemnat haec qui voluerit. Nonne certe mirum, eloquentis ore hominis furias furibundas sedatas? quod ipsum pulcherrima fictione, quae in helluonis ventre corporis membra insurgerent, praestitit Menenius Agrippa. Virg. 1. Æn.

Lib. 1.

*— magna in pop. si forte coorta est
Seditio, sauitque animis ignobile vulgus,
Iamque faces & saxa volant, furor arma ministrat.
Tum pietate graue, ac meritis si forte virum quem
Conspexere, silent, arrectisque auribus adstant,
Ueregit dictis animos, ac pectora mulcet.*

Cic. lib. i. de orat. *Nomine oratoris & docti ornandus est, &c. qui, quemcumq; in animi motum res & causa postulet, etiam discendo vel excitare possit vel sedare.* Certe multum est bene dicere, cum rebeliores magis hac quam ipsa formâ aut pulchritudine sinant se incantari. Oui-

Non formosus erat, sed erat facundus Ulysses,

Et tamen æquoreas torst amore Deas.

Dulces sunt suauitates Eloquentiæ, cum maximas etiam cordium amaritudines leniant, eius excellentiæ, ut nullam nisi morte ipsa oblivionem patiantur. Qui omissis Evangelijs & Prophetis, comedias legunt, amatoria bucolicorum versusque verba canunt, id quod in pueris necestris est crimen, in se faciunt voluptatis. Videte iudicia suauitatis harum siliquarum, nunc & commodum, quod inde trahitur, attendite. Diximus iam ante siliquas nihil aliud habere quam exteriorem apparentiã, & commodum earum esse tantum masticationem & confractionem quæ à dentibus fit; sic & poësis ethnica hoc tantum habet boni, ut phrascs, dictiones, ac artificium bene dicendi inde colligantur. Verum ut ad f-melicum implendum ventrẽ infinite ferme requiruntur siliquæ, quia vanæ ac inanes sunt; ita & longo tempore legetis poetas, eorum quæ amores gustabitis diu priusquam ventrem repleatis. In his etenim nihil solidum, nihil verum aut sublime, vel admodum parum inuenite est; Et in operibus eorum si tale quid repperis, obiter solum & quasi eminus salutatum, non autem ex professo tractatum ab his inuenietis. (Ignoscite ð Poetæ, si professionis meæ ut adulator fuero, offensionem enim veritatis mihi carissimæ ni dixerò vereor) per multas certè aristas voluet poeta suum Ouidium, antequam virtutis sufficientem instructionẽ acceperit, aut salubri veritate saturatus extiterit.

S. Bernard. serm. 9. in Cantica. *Scientia secularis inebriat, sed curiositate non charitate, implens non nutriens, inflans non edificans, ingurgitans non confortans.* Vultis amplius? *Sape pater dixit, studium, quid inutile tentas,* Ouid. Trist. inquit alius. Deinde siliquæ nihil plerumq; intus continent: ita ficta poemata vana proponunt, quæ nec sunt,

D Hiero.
ad Damas
sunde
Prod
* al. volu-
tatis

III.

IV.

nec fuerunt, aut esse poterunt; *Qua non vlla tibi ferretq; dies.* ponte quandoque, dum vigilant, somnia plurima figment; recreationis ergo referunt, aliquando falsis loco veri fidunt, vera tamē si narrarint, figuris veritatem obumbrant, ne gustus veritatis appareat aut absque mendacio veritas dici possit. Perinde ille ac chemicis accidit, qui non tam fructum quam laborem ipsum in aculorum leuamen intendunt. Quales quales sitiquæ! Talia poemata, nihil nisi idola mibi videntur; quia secundum Paulum *idolum nihil est,* & antiquiores Theologos in expositionibus super *Exodam 20.* ἀνίστασθε καὶ ἰδωτε, καὶ ἰδὲ καὶ ἴδωτε

1. Cor. 8.

Origen. in illud Exo. 20.

Theod. 9. 38 in Exo.

Procop. Gazaeus in Exo. ad ea verb. Non erūt tibi Dij

propter me.

propter me.

propter me.

propter me.

propter me.

propter me.

propter me.

propter me.

propter me.

propter me.

propter me.

Non facies tibi idolon nec omnem similitudinem. Mores ergo idolon esse quid aliud quam ἀνομιὰ, dicēs οὐκ ἔστιν ἰδωλὸν ἀλλ' ἐστὶν ἀνομιὰ, seu representationem rei veri existis: sed idolum figurata esse beneplaciti, quod nec bene erit vnquam in rerum natura. quales sunt effigies Iouis tonantis, Phœbi radiantis, Mercurij volantis, Chimææ flammivomæ, bifronis Jani, centoculati Argi, tricorporis Cerberi, centomanuū gygæ, Tricorporis (simul & trium animarum), Gorgonis, Medusæ angulicomæ.

1. Cor. 10. Dicone quod idolon sit aliquid? Hebrais idola appellantur *Elilim*, à radice *Alal*, aut *habe* Rabbi *Osuide* quod est *vanum inane*, &c. Plura de voce *idoli* vide apud *Tertullianum* lib. de idololatria ca. 3. & *Isidor.* lib. 8. *Etymol. cap. ult.* *Fulgentium* lib. 1. *Mytholog.*

Sic & figmenta Poetarum sæpius inuituntur illo mibi depingunt nobis statum Deorum, monstrorū & actionum, quæ nec erunt vnquam aut fuerunt: vel si factæ aliquando, alio modo atque ab alijs factæ noluntur quam illi referunt (vti *Palæphatus* demōstrat plus factis) contra has vanitates viginti annorum curriculum implemus, & adhuc parænesi qua parentes doceant in-

sautes indigemus.

Adde quod *S. multi* sunt gens *vanissima* vates, plurima qui sine re qui sine fruga canunt.

Quid memorem *cafos* magni Iouis igne *Gygantes* Quos neque terra tulit, quos neque terra ferret

Quos neque terra tulit, quos neque terra ferret

Quos neque terra tulit, quos neque terra ferret

Quos neque terra tulit, quos neque terra ferret

Quos neque terra tulit, quos neque terra ferret

Quos neque terra tulit, quos neque terra ferret

Quos neque terra tulit, quos neque terra ferret

Quos neque terra tulit, quos neque terra ferret

Quos neque terra tulit, quos neque terra ferret

Quos neque terra tulit, quos neque terra ferret

Quid referam varios sumentem Protea vultus?

Centum oculis Argum? Centimanumq; gygenq;?

Aut quid Perionis memorem tria corpora vel quid

Eloquar inferni guttura trina cornis?

Quid dicam imperio quod Palladis, ora Medusa,

Anguineis surgunt cincta fuisse comis?

Quid referam flammam tractantem ore chimeram.

Holipris occisam Belierophontis ope?

Ving; Æneid. de Scylla sic ait: Prima hominis facies,

& pulchro pectore virga.

Pubentus: postrema immani corpore pristin,

Delphinium caudas utero commissa luporum.

Qualia idola? quales ex nihilo imagines? quam

belle Poeta fictores dicuntur, hoc est inventores &

somnariotes rerum non existentium? Poeta autem tunc

id est fingere. Bene admodum, Pictoribus assimilantur,

qui mille colores recreationis ergo ingerunt. Pictori-

bus atque Poetis quilibet audiendi semper fuit aqua po-

restis. Jure ergo poemata eorum siliquæ dicuntur

propter nihilum aut veritatis exiguum, quod continet.

Præterea ut siliquæ gratissimum habetur porco-

rum pabulum. (Siliqua fabarum, caulesque gratissimi,

sunt pabulo pecori dicebat Plinius) sic Poemata (intelli-

go impudica) Epicureorum, lubricorum, otiosorum,

ac porcorum instar hominum, sunt pabulum. Non-

nulli homines (bone Deus!) legunt, relegunt, odas Ho-

ratij, Elegias Tibulli, Propertij, Cornelij, Ovidij, Ca-

tulli, Martialis, Petrarchæ, Ronsardi Amadis magno

ardore porci profecto omnes sues, Epicurei viri fa-

minaq; lubricæ, vel lentis libris, quomodo Prodigus si-

liquis, ventrem implere. Et cupiebat & ardentem opta-

bat implere ventrem suum de siliquis, quos porci manda-

bant. Putant se nondum saturos, nisi ad omne ve- bum

verficulum suo proposito convenientem & futire po-

tius quam promere possint.

Præterea si siliquæ malæ ac perversæ, Deus bone!

quid magis ad perditionem iuvenum quam ficta &

impudica poemata valet? Corruptum bonos mores col-

legunt a prave.

Horat. in
arte.

VI.

Plinius
li. 18. c. 12.

VI.

Ovid in
arte.

Este pcul vitæ tenues insigne pudoris, quæqua regis medici
instat a lingua pedes. Vah vah, siliquæ & poemata, quæ
singitis nobis Deos præfectos cuiuscunque vitij, & ca-
men numeratis nobis adulterio Jouis cum Læda; vo-
lentiam cum Europa, Jo, Danae, incestus cum propi-
sorore Junone; execrationes, cum Ganymede; Mar-
adulteria aperta cum Venere; Fauni cum amantia He-
culis; Lunæ cum Endymione. Hæc dum à iuuenibus
leguntur, minus ne quam quandoque hæc recordati
ijlque delectari potest iuventus? nonne audaciam
scelerum suorum velamen imitandi hos Deos sugge-
runt? Ego homuncio hoc non facerem.

Vide D.
Aug lib 1.
Confess.
cap. 16.
ex Terent.
in Eunuc-
ulo.

Nos olim in parænesi iam dicta.

Quin etiam vitijs (si dÿs placet) omnibus ipse
Tutius ut pecces præposuere Deos.

Impius esse potest. magnæ Iouis ira parentem
Expulit à regnis, impius esse potes.

Tutus adulter eris: nam Lædam Iupiter alba
Lusit adulter aue: tutus adulter eris.

Ebrius esse potes quantumlibet: ipse Lyæus
Ebrietatis amans: ebrius esse potes.

Liber amare potes: Geminum nam numen amant
Præsudet; hanc, illam liber amare potes.

Omne genus vitij, scelera omnia feceris unum.
Omne genus vitij, quo tuearis habes.

Nec culpandus eris: quis enim culpauerit illa
Autores quorum nouerit esse Deos?

Quin etiam vitijs, culpaq; merebere laudem,
Laudandus, qui Dÿs proximus esse potest.

Classibus argolicis nocuisse capharea dicunt,
Plus nocet Euboico, sæpe poeta fredo.

In mare portat aquas, & subijcit ignibus igni,
Cum vates aliqua carmine mollesonant.

D. Hiero-
nym. ad
Damas. de
Prodigo.

Hætenus ex poesi adolescentia nostra. Quæ ius haru
siliquarum, quam duræ digestionis, ex hoc S. Hierony-
mus poemata dæmonum cibum dixit. Dæmonum cibum
est, carmina poetarū. Vnde prudenter sanæ Ecclesia iuuen-
tuti in tali casu prohibet has siliquas, ex quibus tantum
veneni quantū medicinæ haurire potest. Verū est enim

de poësi, quod de Ægypto est dictū, illam noxia & mul-
 ta salubria ferre cultori medicamenta: quia tantum ve-
 neni quantum medicinæ reddit suis.

Poëtica figmenta quare legere prohibeatur Christianis,
 habes in Decretis p. 1. dist. 37.

14. Agedum dicens hæc omnia non simul omnem
 tollo Poësin, sed impudicam tantum: volo etenim ho-
 mines hanc gustare vt non intereat, sed vt vel melius
 scribatur vel refutetur, non autē vt ventet hac implea-
 tur, quem prædignus implere cupiebat de siliquis; Cu-
 piebat implere ventrem suum de siliquis, quas porci man-
 ducabant: verum vt gustent volo. (Nam, vt verū fatear,
 non contemno eos, qui eam nunquam gustarunt & a-
 lijs etiam dissuadent) sed nolo Theologum ita abūda-
 re his, vt plures poetarum discursus & sententias reci-
 tet, quam Prophetarum; in Ecclesia possumus tamen,
 imo debemus, in pueritia eandem gustare; In pueris est
 necessitatis dicit Hieronymus. Licitum est nobis poësi
 celebrare festa, ast in locis inhonestiorib. correctæ ca-
 stigataque: appetimus ergo & siliquas, sed non illas,
 quas porci manducant, deuorant, conculcant, sc. impudici
 spiritos, sed casti Virgilij carmina castigata, Lucani
 quoque & similibus, nec non & purgari & castrati Ho-
 ratij, Martialisque licita poemata. Si fraclita velit du-
 cere Ethnicam, eiusdem radat vngues, dicit Dominus.
 Si amaueritis vinea, prope fontem plantate ea: Insa-
 numq; Deum, vt ait Plato, alio sobrio repressum castiges,
 aut ad mandragoras ea ducite, quæ iuxta nobiliora vi-
 nera crescunt, vt de virtute vini eisdem communicetur
 & melius saporentur. Qui poetas legit attendat mul-
 ta esse falsa, quæ ab eis narrantur, nec vt approbentur
 digna, sed cum quadam fauorabili gratia multa nar-
 rant, quò suauius seum faciant poema. Abstinere de-
 bemus à poetis & magis attendere philosophos, rumi-
 nare, an ratione nitantur eorum dicta. Optima selige-
 re verba, castum eligere sensum, vnamque ipsam à fo-
 lijs vineæ discernere: & si apis flores, capra surculum,
 poreus radicem, & alia animalia semen ac fructum, tu
 bonis moribus congruentia accipito documenta, &
 vipera

Odyss. B.

Poësis ad-
 modū le-
 uis.

I.

Poësis
 quid præ-
 detur.

Vide D.
 Ambros.
 explanat.

proemij
 Euang.

secundum
 Lucam.

II.

Quantum
 prædetur.

III.

Quando.
 D. Hiero.
 ubi sup.

IV.

Quales.
 D. Hieron.
 ad magnū
 oratorem.

D. Augus.
 de doctri-
 na christ.

V.

Modo
 quali.

Ioan. Sa- viperæ etiam cineribus vtere: Ne tamen ad quodque
les in o. ferme verbum euomat Theologus poetæ versum, vi-
keratico turque his, quam Oraculis Christi, Prophetarum, A-
lib 2. c. 17. postolorum, ac Doctorum, sæpius: ne idem quod
ex ipso Hieronymo obiectum quondam (Dum diuino sibi
Hierony. tur tribunali se Christianum asserens audiit; *Man-*
narrat. *mentis, Ciceronianus non Christianus es*) tibi obijci-
Angelus tur, & infiac, vt ipse (quia magis Cicerone quam bi-
autè Poli- blijs imbutus) despiciaris. Siliquæ sunt ligitur vana &
diuusli. lubrica poemata, ornata quoque & infuictuosa elo-
Miscell. c. quentia Gentiles sane, qui ingenti literarum tenebra-
1. putet tur amore, *eas quasi toto fugientes orbe persequuntur,*
somnium vt ait S. Hieronymus. Roma enim Athenas ibant, A-
ex ipso. thenis Romam repedabant; Thraciâ in Ægyptum
 has vt consequenter, contendebant. De gentili-
 ergo dicit Christus Dominus, *Et cupiebat implere v-
 trem suam de siliquis, quas porci manducabant.*

15. Vtinam nostri hæretici tales non essent. Vide-
 mus enim illos omni conatu & diligentia inquirere e-
 loquentiam verborum, de veritate autem parum aut
 nihil laborant. Verborum suorum sonitu aures, non
 animas ferunt: ministrorum suorum optimis ac bene
 sonantibus promissionibus saturantur, & in vanum,
 illis inhaerent, quia scientiam Dei se habere promit-
 tunt; nihil sanum ipsis, nisi sectæ & somnia sua. Dicunt
*nos sequimini, sectam nostram tenete, si vultis bene vidi-
 re: aliud nihil quam religionem, reformationem Eua-
 gelium, scripturam clamant. Prædicare Euangelium,
 prædicare Euangelium, vociferantur; omnibus illarum
 verbis loco clausulæ Scriptum est adnectitur omnes
 eorum sermones salutem fratrum suorum, zelum do-
 mus Dei tinnunt; filios Phinees vna omnes pronun-
 tiaretis (omnia hæc, suis minis, retibus, tegnis, fallacia
 pomposis ac melle illitis verbis intendunt; & miseri
 homines his instrui, saturari, ac impleri ventres eorū
 posse existimant. Ingens desiderium ipsis est implendi
 ventrē. Propter hoc etenim sapius domum, villam, pa-
 triam, officinas; omniaq; artis propriæ instrumēta lin-
 quunt, vt suis hæreant Concionatoribus; hasque sili-*

Vt hereti-
 ci fameli-
 ci deside-
 rant sili-
 quas.

I.

August.
tract. 45.
in Ioan.
post mi-
rum.
Marc. ult.

quas primis & delicatissimis præferunt cibis.

Siliquæ præterea steriles voluptates carnis significat quæ ministris hæreticorum vere carnalibus & famelicis optimè conueniunt. Concupiscentijs ac voluptatibus irretiti populo libertatem proponunt (quas porci manducabant) p̄lis vere occiditur, sicut populum s. c. sacerdos: Ilorum enim Episcopi seu superintēdentes uxoribus ligati & prolibus onusti incedunt.

Quod si siliquæ voluptatē aut bestialitatē potius significant; vide quo habitus vitij hominem vitiosum pertrahat super hunc tractatum Doctor quidam asserit, ut non iam humanis sed brutalibus vsibus deleatur, & omnino vilissimis: certe quibus execrabilibus lubricitatibus ac spurcitijs non reficiuntur ac rotantur libertinorum superintendentes in memoriam reuocent tantum Lutheri ac Caluini impudicas, vagas, brutales spurcitas, quas ne castitatem vestrarum aurium læsero, vel nominare supersedeo. Accidit enim quandoque, ut qui crimina aliorum audacter enucleant, magis quam qui eadem perpetrarunt, offendant. En vidistis hæreticorum siliquas, & tamen inueniuntur, qui eas comedere gestiant. O sequaces, longe vestris ducibus stultiores! Etenim si Termerus quis fumos vendere voluerit, qui emant reperientur; si scopus fabulas proponat, qui audiant; si magus quis phantasma genuerit, plurimi qui foueant erunt: qualis quantaque stultitia?

Osce 4. Ephraim pascit ventum, & sequitur estumens tota die mendacium & veritatem multiplicat. Notum & nobis voluptates, honores nihil nisi siliquas (quibus non saturamur) esse; tamen easdem appetimus, quamuis pene iisdem contracti & debilitati simus; ventres implemus & memoriam repetentes priores auctus, ita est; nam sordes eius in pedibus eius.

Noxium, ô Deus, à nobis appetitum aufer salutarem substituens, quem noster hic prodigus breui sentiet: aut panem saltem mercenariorum largiari nobis precamur. Amen.

CON-

17.

111.

Calice:

2 p.

Thren. 2.